

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

*Сборник с добри
образователни
практики*

Дни на приобщаването 2016

Център за приобщаващо образование

Център за приобщаващо образование (ЦПО) е неправителствена организация, чиято основна цел е да помогне на колкото може повече деца да учат и играят заедно със своите връстници. Вярваме, че всяко дете трябва да получи шанса да бъде прието, ценено и да има възможност да развие своите способности. Даваме отговор как приобщаващото образование да се случва все по-осъзнато и пълноценно в българското училище. Работим за социално приобщаване и качествено образование за всички деца, както и за закрилата на тези, които се нуждаят. Екипът на Центъра работи активно с родители, учители, директори, специалисти, общински и държавни власти, бизнес организации, колеги от страната и чужбина – и се радваме заедно на промяната, която се случва постепенно.

Кампанията „Дни на приобщаването“ 2016

През 2016 г. Център за приобщаващо образование стартира национална кампания „Дни на приобщаването – „Приобщаването започва от нас“. В рамките на три месеца, с много дейности и събития заедно с ученици и учители, популяризирахме принципите на приобщаващото училище.

Философията на приобщаващото образование е философия на уважението, толерантността и вярата, че е по-хубаво и ценно да сме заедно.

Всички материали от кампанията са налични на сайта: www.priobshti.se

София 1527
бул. „Васил Левски“ 114 ет. 1
+359 2 870 2063
+359 898 500 848
<http://cie-bg.eu>

Сборник с добри образователни практики

Дни на приобщаването 2016

Координатор: Виктория Бъчварова
Редактор: Найден Колчев
Графично оформление: Аблена Георгиева
Корица: Стефан Стефанов
©Център за приобщаващо образование, 2016

Текстовете в този сборник отразяват личните виждания на техните автори и Център за приобщаващо образование не носи отговорност за съдържанието на информацията.

СЪДЪРЖАНИЕ

ЧАСТ 1. ДЕТСКА ГРАДИНА

РАБОТИЛНИЦА С РОДИТЕЛИ – „ТЕМА: ТИКВА” Галина Христова, ОДЗ „Слънце“, гр. Ловеч	13
ИГРА „СКАЛНИ КАТЕРАЧИ” Деляна Караиванова, ДГ №7 „Светулка“, гр. Стара Загора	17
ВЛИЯНИЕТО НА ПРАЗНИЦИТЕ, ПОСЕЩЕНИЯТА В ГАЛЕРИИ, МУЗЕИ, БИБЛИОТЕКИ И ТЕАТРИ ЗА НРАВСТВЕНОТО ВЪЗПИТАНИЕ НА ДЕЦАТА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА Светла Матева, Зоя Колева, ДГ „Звънче“, гр. Лом	19
АТЕЛИЕ „МАЛКА СЦЕНА” Илияна Кирилова, ДГ „Звънче“, гр. Лом	21
ДЕЦАТА ПО СВЕТА Маруся Обретенова, ЦДГ „Щастливо детство“, гр. София	23
ПРИБЪЩАВАНЕ НА ДЕЦА СЪС СПЕЦИАЛНИ НУЖДИ В ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ДЕТСКИ ГРАДИНИ Тина Боянова, Антоанета Петрова, ОДЗ 13 „Детска радост“, гр. Варна	25
ИНТЕРАКТИВНО ПОМАГАЛО ПО БЕЛ ПРИ ДЕЦА СЪС СОП В ПРЕДУЧИЛИЩНА И НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ Мария Андреева, Даниела Алексиева, РЦПППО, гр. Монтана	29

ЧАСТ 2. 1-4 КЛАС

ИГРАТА „ТОЧНО ПОПАДЕНИЕ” Ани Аврамова-Шейнова, НУ „Петър Берон“, гр. Самоков	33
„КНИГИТЕ – ОТВОРЕНИ ВРАТИ” Бела Димитрова, СУ „Св. св. Кирил и Методий“, гр. Златарица	35
ПРИБЪЩАВАЩИ ДИДАКТИЧНИ ИГРИ Венелина Василева, ОУ „Васил Левски“, гр. Правец	38
ПЕДАГОГИЧЕСКА ПРАКТИКА Витка Йосифова, ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Габровница	42

КАРТОНЕНИ ПРИОБЩАВАЩИ ИГРИ Галя Димитрова, ОУ „Йордан Йовков“, гр. Каварна	44
ПРЕВРЪЩАНЕ НА УЧИЛИЩЕТО В ЛЮБИМО МЯСТО Димка Джиева, Шени Гагова, СОУ „Св. св. Кирил и Методий“, гр.Велинград	46
„ПРИОБЩАВАНЕТО ЗАПОЧВА ОТ НАС“ (ИЛИ СКРИТИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ НА УЧИЛИЩНИЯ ВЕСТНИК) Ирена Мицковска, НУ „Хаджи Генчо“, гр. Тетевен	48
ОПОЗНАЙ СВЕТА клуб „Партньори“, гр. Лом към РЦПППО Монтана	51
РАЗЛИЧИЕТО Людмила Йорданова, 18 СУ „Уилям Гладстон“, гр. София	53
ЗАБАВНИ ИГРИ В ЗАНИМАЛНЯТА ЗА „СТОПЯВАНЕ НА ЛЕДОВЕТЕ“ Мария Петрова, ОУ „Райна Княгиня“, гр. Пловдив	56
ИНТЕРАКТИВНА ШАРЕНА ТЕТРАДКА - ДНЕВНИК Мария Петрова, ОУ „Райна Княгиня“, гр. Пловдив	58
„ИГРАЯ, СЪОБРАЗЯВАМ, ТОЛЕРАНТЕН СЪМ“ Павлета Димитрова, СУ „Димитър Талев“, гр. Добрич	60
ПРИОБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ЧРЕЗ ИНТЕГРИРАНЕ НА ИЗКУСТВАТА В УЧЕБНОТО СЪДЪРЖАНИЕ Професионална учебна общност в ОУ „Васил Левски“, гр. Белене	63
„ТОЗИ ПРАЗНИК Е ЧУДЕСЕН, НЕКА ГО ПОСРЕЦНЕМ С ПЕСЕН“ – ДА ИЗРАБОТИМ МАРТЕНИЦИ С БАБА Стефка Николаева, Петя Попова, СУ „Николай Катранов“, гр. Свищов	66
СЕНЗОРЕН ЧАС Теменужка Тодорова, Дневен център за деца с увреждания, гр. Свищов	68
ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО УЧИТЕЛ - РОДИТЕЛИ В 1 КЛАС – ОСНОВА ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА КЛАСНА ОБЩНОСТ Юлия Петкова, ОУ „Христо Никифоров“, гр. Ловеч	71
ЧАСТ 3. 5-12 КЛАС	
ПРОЕКТ НА УЧИЛИЩЕН СЪВЕТ НА ДЕЦАТА „ЗАЕДНО МОЖЕМ“ Албена Цветкова, СУ „Иван Вазов“, гр. Вършец	75

„КРИСТАЛНА ТОПКА“ Богдана Калъчева, СУ „Васил Левски“, гр. Карлово	78
С МОБИЛЕН ТЕЛЕФОН В ЧАС Даниела Николова, СУ „Св. св. Кирил и Методий“, гр. Сливница	81
СЪСТЕЗАНИЕ ЗА ДЕНЯ НА ЗЕМЯТА Димка Борисова, СУ „Н. Й. Вапцаров“, с. Дреновец	83
ПРИБОБЩАВАНЕ ЧРЕЗ МАГИЯТА НА ТЕАТЪРА Здравка Радева, Второ СУ „Проф. Никола Маринов“, гр. Търговище	87
ИЗПОЛЗВАНЕ НА ДИДАКТИЧЕСКИ ИГРИ В ОБУЧЕНИЕТО ПО МАТЕМАТИКА Иванка Славкова, Пето СУ „Христо Ботев“, гр. Монтана	90
ЕКИПНА РАБОТА, УВАЖЕНИЕ И ПОЛЗОТВОРНО УЧЕНЕ В КЛАСНАТА СТАЯ Илда Христова, СУ „Д-р Петър Берон“, гр. Костинброд.	95
НЕТРАДИЦИОННИТЕ РОДИТЕЛСКИ СРЕЩИ – СРЕЩИ НА ПРИБОБЩАВАНЕТО Йорданка Филева, Второ СУ „Проф. Никола Маринов“, гр. Търговище	97
МЕДИЙНО ОБРАЗОВАНИЕ В УЧИЛИЩЕ Катя Петкова, ЗПГ „Климент Тимирязев“, гр. Сандански	100
„БЪЛГАРСКО ВЪЗРОЖДЕНСКО УЧИЛИЩЕ В ХХІ ВЕК“ – ПРЕПОДАВАНЕ В ЕКИП И УЧЕНЕ В ЕКИП – ВЗАИМОУЧИТЕЛНИЯТ МЕТОД В СЪВРЕМЕНЕН ВАРИАНТ... Маргарита Дочева, СУ „Георги Бенковски“ – гр. Тетевен	102

Увод

Скъпи приятели и съмишленици,

Този сборник с образователни практики е тук благодарение на Вашия неуморен труд, ентузиазъм и вдъхновение за промяна в името на това всяко дете да се чувства успешно и част от училищната общност.

Образователните практики, които заедно събрахме, отдават внимание на различни начини и форми на учене на децата. Те гарантират активното им участие в атмосфера на приемане и разбирателство. Това е едно споделено пространство, което изграждаме, за да направим училището любимо място, уроците – разбираеми и интересни, а занятията – още по-забавни.

В рамките на кампанията Дни на приобщаването 2016 получихме много на брой добри практики, реализирани в училища, детски градини, дневни и ресурсни центрове в страната. Неизбежно последва и решението ни да ги обединим в този сборник и да ги направим достъпни за повече читатели, които подкрепят идеята на интерактивното преподаване и философията на приобщаващото образование.

Всички текстове са реални истории от практиката, осъществени успешно, голяма част от тях в екипи съвместно с други колеги, с родителите и училищното ръководство.

Почерпете вдъхновение от историите на Вашите колеги, изпробвайте предложените дейности в клас или просто разкажете за тях.

Вярваме, че споделянето ще ни направи по-уверени и по-единни в подкрепата на децата.

Вярваме, че споделянето ще ни помогне да станем още по-добри професионалисти.

Благодарим ви, че не спирате да насърчавате всяко дете да се развива и да обича ученето, да открива талантите си и му вдъхвате смелостта да ги следва!

Благодарим ви, че споделяте!

Екипът на Център за приобщаващо образование

Част 1.

*ДОБРИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПРАКТИКИ
ДЕТСКА ГРАДИНА*

РАБОТИЛНИЦА С РОДИТЕЛИ – „ТЕМА: ТИКВА”

Галина Христова, ОДЗ „Слънце“, гр. Ловеч

За автора:

Галина Христова има 30 годишен педагогически стаж и е магистър с четвърти клас-квалификация.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

ОДЗ „Слънце“, гр. Ловеч.

Целеви групи:

Деца от втора група, братя, сестри и родители на децата от групата

Необходими материали:

Приказката „Приказка за една тиква”, готово изрязани елементи за работа, зеленчуци от картон, магнитно табло, две тикви от картон.

Цели:

Естетическо пресъздаване на обект от действителността.

Резултати:

Приобщаване на родителите към работата в детската градина.

Методи и подходи:

Демонстрация, рефлексия. Игрова мотивация, пояснения, указания.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Родителите и по-големите братчета и сестричета на децата от групата.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Не.

Същност на добрата практика:

- **Форма:** Задължителна нерегламентирана ситуация.
- **Ядро:** Обработване и свързване на материали.
- **Тема:** „Тиква”.
- **Цел:** Естетическо пресъздаване на обект от действителността. Приобщаване на родителите към работата в детската градина.

Интегриране с други направления: Български език и литература, музика, природен свят.

- **Задачи:** Допълване на представите за различни материали – картон и подръчен материал. Натрупване на технологични умения и конструктивен опит при ръчна изработка на модел. Стремех към естетическо оформяне на изделието.

Предварителна подготовка на децата: Запознати са с плодовете и зеленчуците и умеят да ги назовават и различават. Знаят песни, свързани с темата. Импровизират движения по песента „Есенна ръченица”.

Предварителна подготовка на учителя: Намерих в интернет песни за есента и ги записах на диск. Изрязах частите, необходими за сглобяването на тиквата и разпределих в купички за всяко дете. Измислих приказка, която да въведе децата в темата и с която да получа обратна информация чрез въпроси към децата. Намерих картинки със зеленчуци, които да използвам в приказката. Изработих два вида тикви образци – главните герои от приказката.

- **Методи:** Демонстрация, показ, рефлексия.
- **Средства:** Приказката „Приказка за една тиква”.
- **Похвати:** Игрова мотивация, указания, пояснения.

ХОД:

Учител: Децата, днес ще ви разкажа една приказка за тиква, която случайно поникнала до един асфалтиран път. По него минавали всякакви превозни средства, а тиквата, докато гледала забързаното им преминаване, растяла, растяла... И ставала все по-голяма и по-голяма, докато накрая станала много голяма.

Една сутрин тя отворила очи и се огледала... Тогава с тъга осъзнала, че около нея нямало никой, с когото да се сприятели или поне да си побъбри. И тиквата се почувствала много самотна. Станало ѝ тъжно.

В това време покрай нея минало едно таралежче. То забелязало тъгата ѝ и се спряло при нея. Казало:

- Не тъгувай, Тикво! Хайде да тръгнем заедно по този дълъг асфалтиран път! Може би ще видим интересни неща? Той все ще ни изведе някъде, при някого...

Тиквата послушала таралежчето, тъжно се усмихнала и тръгнала с него:

- Леви, десни, леви, десни, гледките са тук чудесни! – бодро марширувало таралежчето. Накрая стигнали до една зеленчукова градина. Влезли вътре и започнали да разглеждат зеленчуците. Там имало (поставям картинките със зеленчуците една по една на таблото и подканям децата да ги назовават): краставица, домати, чушка, виждали се перцата на лук, морков, дори едно... картофче. Да, да едно картофче. Наскоро под земята минало едно къртиче и то, копаяйки тунелчето, си изровило картофчето. Ах, това картофче! Ами ние знаем песничка за него. Нека я изпеем.

Песен: „Картофче”.

- А сега да продължа да ви разказвам приказката: Здравейте! – поздравили тиквата и Ежко.

- Здравейте! – отговорили другите (посочвам отново всеки зеленчук поотделно и децата ги изброяват).

Тогава Ежко попитал:

- А при вас има ли ябълка? Искате ли да си хапна една сочна ябълка, преди да заспя дълъг, дълъг сън.

- О, не. Тук няма ябълки. – отговорили зеленчуците.

(Защо в зеленчуковата градина няма ябълки? – Отговор на децата: Защото е плод.)

А тиквата попитала:

- Може ли да остана при вас? Толкова е уютно тук!

- Може – отговорил един Тиквичко и широко ѝ се усмихнал.

- Ти приличаш на мен – рекла тиквата – а другите кои са?

- Ние сме зеленчуци – отговорили зеленчуците важно и добавили. – И сме много витаминозни. Затова всички хора ни обичат. Ето и нашата песничка:

Песен: „Зеленчуци, който не яде”

Така тиквата останала в зеленчуковата градина.

Един ден Тиквичко ѝ рекъл:

- Хайде да се махаме от тук.

- Да се махаме ли? А къде ще отидем?

- На празника Хелуйн.

- А какъв е този празник? Много странно ми звучи.

- Ами един такъв – страшен.

- Страшен ли? О, не. В такъв случай аз предпочитам от мен да направят тиквеник по Коледа. Коледата е толкова хубав и весел празник!

И така тиквата останала в зеленчуковата градина, където вечер като изгрявала месечина зеленчуците си говорели или си пеели песнички.

А днес ние с вас ще си направим нашите герои Тиква и Тиквичко. Момиченцата ще направят Тиквата, която пожелала да стане на тиквеник по Коледа, а момченцата ще направят Тиквичко, който отишъл на страшния празник Хелуийн. Сега ще ви покажа как се правят те.

(Децата работят в присъствието на родителите си или батковци, какички. Всеки родител е седнал до своето дете около масичките.)

Танц: „Есенна ръченица“.

ИГРА „СКАЛНИ КАТЕРАЧИ”

Деляна Караиванова, ДГ №7 „Светулка“, гр. Стара Загора

За автора:

Деляна Караиванова е учител с повече от 27 години педагогически стаж. В момента е временно изпълняващ длъжността директор на ДГ №7 „Светулка“ в гр. Стара Загора.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

ДГ №7 „Светулка“, гр. Стара Загора.

Целеви групи:

Деца от всякаква възраст

Необходими материали:

2 листа формат А4, молив.

Методи и подходи:

Използвани са иновативните подходи: симулативен, ситуационен, мозъчна атака.
Предметно-оперативен: упражнение.
Игрово-преобразуващ: подвижна игра.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Не, но тази игра може да стане състезателна между различни групи в детската градина или различни класове в училище.

Същност на добрата практика:

Взима се един лист, формат А4, на който се очертават контурите на две ръце. На втория се очертават контурите на два крака. Всичко се изрязва, събират се чифтовете „ръце“ и „крака“, залепят се с тиксо на подходящо за възрастта разстояние като за „катерене“ и се спазва последователността ръка – ръка, крак – крак. После децата се построяват в две колони. След даден старт опитват да имитират „катерене“, като поставят ръцете си върху отпечатък „ръце“, а краката си върху отпечатък „крака“, като се следва ритъма: ръка – крак, ръка – крак.

Целта на тази игра е на първо място забавление на участниците. Следва стремеж за спазване на правилата, което ще доведе до развиване на следните умения:

- повишава тонуса;
- развива всички мускулни групи;
- увеличава издръжливостта на цялото тяло, гъвкавостта, координацията и баланса;
- развива комбинативна мисъл;
- добро планиране и вземане на правилни решения;
- умения за решаване на проблеми, аналитично мислене, концентрация, решителност.

ВЛИЯНИЕТО НА ПРАЗНИЦИТЕ, ПОСЕЩЕНИЯТА В ГАЛЕРИИ, МУЗЕИ, БИБЛИОТЕКИ И ТЕАТРИ ЗА НРАВСТВЕНОТО ВЪЗПИТАНИЕ НА ДЕЦАТА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Светла Матева, Зоя Колева, ДГ №12 „Звънче”, гр. Лом

За авторите:

Светла Матева е старши учител с 38 години стаж. Има допълнителна квалификация и обучения по БДП, както и публикации на авторски сценарии за празници в сп. ДДД.

Зоя Колева е старши учител с 37 години стаж. Има II ПКС и много квалификационни курсове. Дълги години работи като музикален педагог и ръководител в детските градини. Сега е детски учител в ДГ „Звънче”.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

ДГ №12 „Звънче”, гр. Лом.

Целеви групи:

Деца са на възраст от 4-6 години, родителите и колегите също са включени в дейностите.

Необходими материали:

Народни носии, аксесоари и предмети от българския бит, образователни книжки и енциклопедии, художествени картини и изображения. В ДГ имаме обособен битов кът, чиято среда е организирана в битов стил и го използваме постоянно.

Цели:

Най-основното е, че децата учат чрез преживяване и заедно с това се и забавляват. Това е и нашата основна цел.

Резултати:

Запознават се с българския бит и нрави, но и с чужда култура. По-малките, както

и децата със СОП, се адаптират и приобщават по-бързо и лесно към другите и към средата, придобиват умения как да се държат на обществени места и при посещения на различни обекти и мероприятия. По-големите участват активно и показват положително отношение към всички дейности, учат се на критично отношение, но и на инициативност. Развива се емоционалната им интелигентност и се подготвят за бъдещата си нова роля на ученици.

Методи и подходи:

Работа в екип, разкази и беседи, нагледни методи, наблюдение. Индивидуален подход, игрови подход

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Родители, екипа ни за работа с деца със СОП – логопед, психолог и ресурсен учител, защото винаги включваме такива деца. Специалистите от градската библиотека, галерията и музея.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Постоянно сме си сътрудничили с колеги, родителите на децата, служителите от библиотеката в Лом и галерията, ресурсните ни учители.

Същност на добрата практика:

Да използваме влиянието на празниците, изкуството, посещенията в галерии, музеи, библиотека, театрални постановки е наш приоритет. Чрез тази наша практика даваме знания за особеностите на бита, културата, семейния живот, търсим с децата типичното, красивото, запознаваме ги с културата на други общности, помагаме им да се докоснат до изконното, традициите и доброто.

Поради това наше убеждение в дневния режим на децата активно включваме различни мероприятия в и извън ДГ, празнуваме и отбелязваме всички официални и лични празници, ходим на театър и не пропускаме интересна изложба или нови книжки в библиотеката.

Това е предпоставка за децата да научат, да им се покаже езикът на добродетелите, за да имат силата да действат според най-доброто у себе си.

АТЕЛИЕ „МАЛКА СЦЕНА“

Илияна Кирилова, ДГ №12 „Звънче“, гр. Лом

За автора:

Илияна Кирилова е главен учител в ДГ „Звънче“, гр. Лом. Има V ПКС и опит в работата с деца със СОП. Ръководи дейността на методичното обединение в ДГ от години. Има публикации на добри практики и авторски сценарии в специализирани образователни издания и сборници.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

ДГ №12 „Звънче“, гр. Лом.

Целеви групи:

Децата са на възраст от четири-шест години, родителите и колегите също са включени в различни етапи на дейността на ателието.

Необходими материали:

Декори, театрални реквизити, костюми, рекламни плакати и билети за представленията, аксесоари.

Цели:

1. Обогаляване на личния и емоционалния опит на децата и стимулирането им за активно участие и инициативност;
2. Развитие на творческото въображение и мислене;
3. Развитие на позитивни комуникативни навици и работа в екип.

Резултати:

Децата заедно се забавляваха, творяха и се учиха на сценично поведение, на работа в екип, правилен говор, на добродетели. Малките се адаптираха по-лесно в новата среда, създадоха нови приятелства, освободиха се от задръжки. По-големите придобиха самочувствие, запознаха се с нови герои и взаимоотношения, с добри модели и примери за подражание. Всички изпитаха удоволствието да покажат нещо добро и да доставят радост.

Методи и подходи:

Работа в екип, визуализация, методи на проектната дейност, индивидуален подход, игров подход.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Родителите на децата, младежи от Младежка банка - Лом, екипа ни за работа с деца със СОП – логопед, психолог и ресурсен учител.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Постоянно сме си сътрудничили с колеги, с родителите на децата, със служителите от библиотеката в Лом, младежите от Младежка банка, която ни е основен спонсор на дейността и с ресурсните ни учители, защото в ателието участват и деца със СОП.

Същност на добрата практика:

Основната идея да създадем театралното ателие „Малка сцена” е деца с артистични заложби да развиват таланта си в областта на театралното изкуство, а други да бъдат открити за него. В ателието се драматизират псами ариказки, етюди, пиески според възможностите на малките артисти, а тези, които не участват пряко, се докосват до магията като зрители. Импровизациите, театрализираните игри, драматизациите в ДГ са не само начин децата да се забавляват, а и да се учат.

ДЕЦАТА ПО СВЕТА

Маруся Обретенова, ЦДГ „Щастливо детство“, гр. София

За автора:

Маруся Обретенова е магистър по предучилищна педагогика с 18 години трудов стаж. Има награда за участие в кампанията „Дни на приобщаването“ 2016 организиран от Център за приобщаващо образование и Фондация „Америка за България“. Има завършена I ПКС през 2012 г.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

ЦДГ „Щастливо детство“, гр. София.

Целеви групи:

Деца от подготвителна група – 6-7 г.

Необходими материали:

Костюми и знамена за съответните държави; картини за украса на салона. Музика, песни и танци, характерни за всяка страна.

Цели и резултати:

Работих върху гражданското възпитание на децата от подготвителна група по всички образователни направления в обучаващи, игрово - познавателни и практически ситуации. Темата за „Децата по света“ ги заинтригува много. Разглеждахме енциклопедии, намирахме картини с изображения на деца от различни раси. С тази тема исках да им привлека вниманието как живеят техните връстници в другите страни по света; с какво се хранят, как се обличат; какво правят в свободното си време.

Методи и подходи:

Словесни: научаване на текстова информация, стихотворения, песни. Игрови: научаване хореография на танци. Практически: изработване на знамена и костюми, картини с деца от различни раси с традиционни костюми.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Съдействие от педагог с английски език, от танцова школа за костюми, от родители.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Помощ ни оказа хореографката на танцова формация „Танцувай с мен“ Аделина Господинова.

Същност на добрата практика:

Работейки върху гражданското образование на децата от предучилищна група, голямо внимание обърнах на тези от другите страни – къде живеят, как изглеждат, с какво се хранят, каква е тяхната религия и култура. Прехвърлихме границите на Европейския съюз и се запознахме с някои далечни и екзотични държави. Тази тема приключихме с концерт „Децата по света“. Включих няколко държави: България, Италия, Австрия, Великобритания, Испания, Гърция, САЩ, Индия, Япония. На фона на подходяща музика всяка от тях беше представена с енциклопедична информация (географско положение, исторически забележителности, любопитни факти); стихотворения; песни или характерни национални танци. Децата танцуваха ръченица, валс, тарантела, фламенко, сиртаки, индийски танц. Пяха песни, посветени на децата и приятелството на български и английски език. Концертът премина под мотото на ЮНЕСКО: „Живейте заедно – празнувайте различността“.

ПРИБЩАВАНЕ НА ДЕЦА СЪС СПЕЦИАЛНИ НУЖДИ В ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ДЕТСКИ ГРАДИНИ

Тина Боянова, Антоанета Петрова, ОДЗ №13 „Детска радост“, гр. Варна

За авторите:

Тина Боянова е директор на ДГ „Детска радост“, гр. Варна от 1996 г., магистър по ПУП, с I ПКС. Има много участия и публикации, презентации в конференции на международно и национално ниво, обучения, тренинги и открити практики по проблемите на приобщаващото образование и екологичното възпитание на децата.

Антоанета Петрова е главен учител в ДГ „Детска радост“ гр. Варна, магистър по ПУП, с I ПКС. Участвала е в различни обучения и конференции по проблемите на приобщаващото образование. Съавтор е с Тина Боянова на няколко доклада на тема приобщаващо образование.

Наименование на организацията,
реализирала добрата практика:

ОДЗ №13 „Детска радост“, гр. Варна.

Целеви групи:

Основни целеви групи в работата ни по различни проекти, както и в цялостната дейност по приобщаващо образование, са както децата със СОП и поведенчески проблеми, така и всички останали от детската градина – общо 220 на брой, на възраст от 2 до 7 години, техните родители, всички учители, административен персонал, ресурсен учител, логопед, социални асистенти, различни организации и обучители.

Цели и резултати:

Основните цели и задачи в работата ни по проблемите на включващото образование:

- Да повишаваме непрекъснато информираността на родители и педагози относно стъпките при взаимодействието им с деца, които имат дефицити в различни области на развитието си и социално неприемливи поведенчески прояви;

- Да структурираме истински подкрепяща среда за децата със СОП;
- Да изграждаме по-голямо доверие при сътрудничеството учител-родител, в общата ни мисия – благо на децата;
- Да се обогатяват практическите и теоретически познания на учителите в областта на включващото образование;
- Да запознаваме широк кръг от родители и общественост с проблемите на децата със СОП и стратегии за тяхното възпитание и обучение.

Изводи и препоръки, породени от нашия опит през годините:

1. Необходимост от психологическа подкрепа в детските градини, която да се оказва на деца, родители и учители.
2. Необходими са и по-всеобхватни обучения на учители, касаещи всички процеси на приобщаващото образование, за да се усвоят реални практически умения за работа с деца със СОП.
3. Необходим е по-прецизен подбор на социалните асистенти, въпреки техния недостиг, които да са сътрудници в тези отговорни и важни процеси.
4. Необходими са и нови взаимоотношения със семействата на всички деца, основани на доверие, сътрудничество, споделяне, с оглед мотивация за включване.
5. Популяризиране на успешни практики, повишаващи информираността на обществото още от предучилищна възраст.
6. Числеността на децата в масовите детски градини е голяма и има необходимост от помощник-учители в подкрепа на децата със специални нужди.

Нашият дългогодишен опит ни убеждава, че приобщаващото образование е сложен и многостранен процес. Изграждането на подкрепяща среда е един от най-важните стълбове в тези процеси. Чрез нашите дейности се стремим да разгърнем потенциала на децата със СОП, да ги накараме да се чувстват значими, въпреки различията.

Методи и подходи:

Теоретични и практически обучения за учителите, служителите в детската градина, родителите. Обогатяване на материалната база. Включване на децата със специални потребности във всички дейности на детското заведение (организирани занимания, празници, проекти). Популяризиране на нашия опит.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Активно е участието през всичките години на целия екип на детската градина, различни специалисти и обучители, родителската общност, много приятели и съмишленици.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Фондация „Карин дом”, Логопедичен център Варна, Ресурсен център Варна, Агенция за социално развитие „Вижън”, Община Варна, РУО Варна, Българска асоциация „Орф-шулверк”.

Същност на добрата практика:

Вече 17 години ДГ „Детска радост” Варна работи по проблемите на приобщаващото образование. Бяхме първата масова детска градина, в която бе прието да се интегрира (според тогавашната терминология) дете със слухови проблеми. Това бе истинско предизвикателство и бе необходимо първо ние – екипът на градината, да осмислим, приемем и да реализираме идеите на приобщаващото образование.

Постепенно организирахме средата в детското заведение така, че да подпомага развитието и на децата със СОП. Променихме интериора в коридорите, оформихме нови кътове за занимания по интереси: театър, еко-кабинет, морски кът, зоокът, битов кът, арт-ателие. Обособихме ателие за ресурсно подпомагане на деца със СОП с различни игри за езикова култура, за запознаване с околния свят, конструктивни игри, място за отдых, игри по системата Монтесори, които изработихме сами.

Много от дейностите ни по различни проекти са с екологична насоченост, като „Учим за гората”, „Вкусната био-градинка”, „Да се храним разумно” и др.

Основният ни стремеж е децата със специални нужди да получават както индивидуална подкрепа от различни специалисти, така и активно да се включват във всички дейности на детското заведение – организирани занимания, игри, спорт, празници, дейности по проекти.

Последните ни два проекта с насоченост към децата със специални нужди са „Всички деца са добри” и „Създаване на подкрепяща среда на деца със СОП”.

Проблемът, който искахме да решим при първия проект, е свързан със слабата информираност относно стъпките за родители и педагози при взаимодействието им с децата, които имат дефицити в различни области на развитието си и социално неприемливи поведенчески прояви. Инициирахме родителска среща, на която информирахме родителите за възможностите, които им дава нормативната уредба и стъпките за кандидатстване за ресурсно подпомагане.

Проведохме екипни срещи с психолог, логопед и ресурсен учител за разясняване възможността да се помогне сега, в най-ранен етап в детското развитие – преди училище. В резултат ни се довериха седем семейства и техните деца бяха включени на ресурсно подпомагане.

Основната цел, която си поставихме, е да подтикнем родителите и общността като цяло да погледне без страх и притеснение на децата със СОП. Стремежът ни бе изграждане на доверие и задълбочаване на контактите учител-родител и последващо сътрудничество.

Планирахме и успешно реализирахме няколко основни дейности:

1. Обогаляване на подкрепящата среда. В детската градина има обособено пространство – ателие за индивидуална работа с деца със СОП. Материалите са достъпни и за родителите, които проявяват интерес и им дават нови идеи за подходящи игри, които да прилагат и у дома.

2. Обучение за учители и специалистите от фондация „Карин дом” относно подхода ТЕАССН. Той цели да позволи на детето с дефицити от аутистичния спектър да стане, доколкото е възможно, независимо в „нашия” свят без да губи своята индивидуалност; да обучи децата в умения, отговарящи на тяхното ежедневие в детската градина, училището, семейството, общността.

3. Обучение за родители – с водещ Весела Люпке – Българска асоциация Орф-Шулверк. Тренинг обучението е по системата „Орф-Шулверк”, което включва форми на комуникация чрез мимика, жест, движение, музика, ритъм, говор. Целта ни бе деликатно да се докоснем до родителите и в неформалната среда на играта и музиката да създадем непринуден диалог.

През 2014 г. бяхме включени в проект „Създаване на подкрепяща образователна среда за деца със специални нужди в детските градини” на Фондация „Карин дом”. Основните цели бяха:

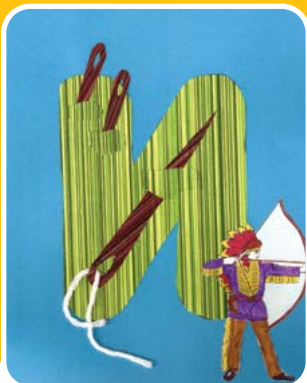
- Да се направи актуална психологична оценка на състоянието и нуждите на децата с различни затруднения;
- Да се планира, мотивира и проследява извършването на психо корекционна и обучителна работа;
- Оказване на психологическата помощ, наравно с обучението и ресурсното подпомагане от логопед и педагог в процеса на изграждане на подкрепяща среда за децата с различни трудности;
- Подобряване на разбирането, социалното функциониране и интеграция на децата;
- Насочване и мотивиране за психологически или друг вид терапия.

Психолог от Карин дом изготви „Карти за оценка на състоянието и потребностите на деца с обучителни трудности” на 15 деца след предварително обсъждане. Проведе се поредица от родителски консултации и в резултат девет от децата получават специализирана помощ (ресурсно подпомагане, работа с логопед и/или друг вид терапия извън детската градина), а три са включени допълнително на ресурсно подпомагане. Осигурена бе възможност за провеждане на безплатни родителски консултации с квалифициран психолог - психотерапевт на място в детската градина в удобно за тях време.

Една от последните ни стъпки за изграждане на подкрепяща среда за децата със СОП е изграждането на ново „Ателие за ресурсно подпомагане на деца със СОП”. Със специално изготвен архитектурен проект, дарен безвъзмездно от наши родители, стари складови помещения бяха превърнати в нови „ателиета” за работа с деца със СОП, за занимания с различни допълнителни дейности. В тази посока е и новооткритата и единствена по рода си в масова детска градина в града ни сензорна стая. Оборудването доставихме от Англия, с помощта на дарители. Стремехът ни е обогатяване подкрепящата среда в детската градина, което е един от основните фактори за успешна интеграция на децата със специални потребности.

ИНТЕРАКТИВНО ПОМАГАЛО ПО БЕЛ ПРИ ДЕЦА СЪС СОП В ПРЕДУЧИЛИЩНА И НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ

Мария Андреева, Даниела Алексиева, РЦПППО, гр. Монтана

За авторите:

Даниела Алексиева е главен ресурсен учител, ресурсен. Магистър е по специална педагогика. Мария Андреева е магистър психолог.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

РЦПППО, гр. Монтана.

Целеви групи:

Интерактивните задачи са предназначени за работа с деца и ученици със слабо развита реч в предучилищна и начална училищна възраст.

Необходими материали:

Цветен картон; цветна хартия; моливи, цветни изображения, подходящи за съответните теми, конци, ножица, лепило.

Цели и резултати:

- учениците със СОП да се запознаят и запомнят буквите от българската азбука – печатни и ръкописни, малки и главни – по интересен и забавен начин;
- обогатяване на речта и работа върху отделните езикови елементи: буква, сричка, дума, изречения;
- развитие на груба и фина моторика. Формиране на умения за работа с различни материали;
- развитие на личностна, интелектуална и социална сфери;
- развитие на паметови и мисловни процеси и операции;
- развитие на пространствена ориентация.

Очакваните резултати са да се провокира интерес у децата за усвояване на материала по български език, който често е труден и сложен за тях. Очакваме, че иновативният модел на работа ще създаде у децата увереност в собствените им възможности, така че ограмотяването да се превърне в приятно, а не стресиращо предизвикателство за тях.

Методи и подходи:

Използваните методи от нас са: разказ, беседа, демонстрация, наблюдение, работа в група и практически дейности – оцветяване, изрязване, лепене, апликиране.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Идеите за първата част на помагалото са изцяло авторски. Във втората и третата има както авторски задачи, така и такива, които са заимствани от различни източници, но също модифицирани и пригодени за целите ни.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

В част от нашата педагогическа практика се включи и логопед.

Същност на добрата практика:

Създаденото иновативно помагало е от три части:

- Първата част съдържа задачи, които са изцяло с практико-приложен характер. Буквите са изработени от различни материали и са придружени от асоцииращи думи, които често се използват в ежеднезната реч.
- Втората част представляват работни листи за писане на ръкописните букви от българската азбука. Включени са също и интересни схеми за оцветяване, за да се постигне редуване на дейности – едно от важните условия при работа с деца със СОП. Тези листи са създадени за самостоятелна работа на ученика в клас, дори, когато с него няма ресурсен учител.
- Третата част е предназначена за стимулиране развитието на когнитивните процеси, чрез включени в нея задачи, изцяло съобразени с възможностите на децата за усвояване на съответната буква.

Част 2.

ДОБРИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПРАКТИКИ

1 - 4 КЛАС

ИГРАТА „ТОЧНО ПОПАДЕНИЕ”

Ани Аврамова-Шейнова, НУ „Петър Берон”, гр. Самоков

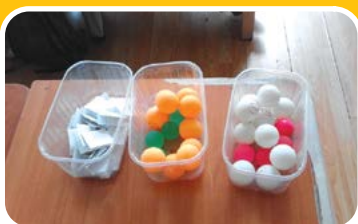

За автора:

Ани Аврамова-Шейнова е начален учител в НУ „Петър Берон”, гр. Самоков

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

НУ „Петър Берон”, гр. Самоков.

Време: Около 35-40 минути.

Необходими материали:

Листчета с въпроси, разноцветни топчета. Пет кутийки – в едната слагаме листчетата, а в две разпределяме топчетата за двата отбора. В другите две при правилен отговор децата се целят да хвърлят топче.

Насоки: Чрез броя на топчетата се определят крайните точки. Победител е този отбор, които успее да отговори на повече въпроси и получава малка награда – балонче, домино, стикер и др. Но не всеки участник от победителите получава награда. И точно това успя да стимулира децата да се стремят да запомнят и използват основни знания от БЕЛ, ЧО, ЧП и математика. На отделен лист се записват имената на учениците дали верен отговор.

Целеви групи:

Обхваща ученици от 1-4 клас

Цели:

Приобщаване, стимулиране и мотивиране ромските деца да посещават редовно училище и едновременно с това по-игров, интерактивен и иновативен начин да успеят да придобият знания по основните учебни предмети.

- Създаване на положителен микроклимат в класната стая;
- Създаване на среда за утвърждаване на отношенията на доверие, сигурност, толерантност и подкрепа;

- Развитие на ситуации, в които се стремиш да научиш и запомниш това, което другарчетата ти отговарят;
- Стимулиране мотивацията за учене, използвайки състезателен елемент;
- Повишаване на интереса за учене и редовно посещение на училище;
- Работа в екип.

Резултати:

- Играта успя да приобщи застрашените от отпадане ученици и да увеличи посещенията в училище;
- Подобри уменията им за работа в екип;
- Вдъхна им увереност и сигурност в уменията им;
- Подобри усвояването на общообразователния минимум от знания и умения;
- Стимулира им мотивацията за учене;
- Учениците успяха да научат златното правило, че за да получиш, трябва и ти да дадеш нещо от себе си;
- На последно място, но не и по важност – застрашените от отпадане деца успяха да променят мнението на своите родители за училището. Те им показаха, че учителят и училището работят за доброто бъдеще на децата им. Училището се превърна в желана територия за ромските деца и родителите им.

Същност на добрата практика:

Чрез игрови елемент учениците да затвърдят знанията си по отделните учебни предмети.

„КНИГИТЕ – ОТВОРЕНИ ВРАТИ“

Бела Димитрова, СУ „Св. св. Кирил и Методий“, гр. Златарица

За автора:

От две години Бела Димитрова е възпитател в прогимназиален курс, където съчетава и организира различни дейности и инициативи – Деня на толерантността; 1-ви декември – СПИН; Ден на розовата фланелка; кампания Здравословно образование. Тя е и ръководител на училищната театрална трупа „Многознайковците“

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

СУ „Св. св. Кирил и Методий“, гр. Златарица, област Велико Търново.

Целеви групи:

Ученици от първи до пети клас (7 до 12 годишна възраст), възпитатели от начален курс.

Необходими материали:

Картони, бели листа. Материали за рисуване, апликиране и подвързване. Костюми и декори, които можете предварително да изработите с децата.

Цели:

- Да знаят, че и книгите си имат празник;
- Да се научат да показват по-голямо уважение към книгата и нейния автор;
- Да се научат как се създава продукт (книгата);
- Да упражняват четене;
- Да покажат своята артистичност;
- Да се научат да се държат по-свободно пред публика.

Резултати:

- Децата виждат ясно, че книгата може да бъде приятел и че в нея има много полезни неща;
- Любима приказка може да се превърне в преживяване, представяйки я по-забавен и интересен начин, както и изработването на декорите към нея;
- Децата получават възможност да покажат, че могат да четат и да споделят кои са любимите им книги.

Методи и подходи:

- Играта като обучение;
- Съвместно обучение – по-големите помагат на по-малките ученици;
- Ролеви игри.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

На инициативата бяха поканени всички възпитатели от начален курс (шестима на брой), които помогнаха в подготовката на своите ученици, както и при избора на откъс от любимо произведение и създаването на декори към него.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

С двама възпитатели от начален курс, които помогнаха за подготовка на материалите и украсата на стаята.

Същност на добрата практика:

Април е обявен за месец на книгите и авторското право. Под това мото обединихме двата празника в един, в който обхванахме всички ученици от първи до пети клас. Инициативата премина в няколко дейности:

1. С петокласниците бяхме изготвили маски по техен избор, които те оцветиха с идеята да се отличават от останалите, защото бяха най-големите и имаха за задача да влязат в ролята на „книгопчелички“, като всеки имаше своя задача.
2. В стаята оформихме четири зони (четири маси, на които разпределихме по няколко деца), където бяхме наредили предварително всички материали, необходими за работа и разпределени по класове. За всяка зона отговаряха по две книгопчелички, които трябваше да настанят по-малките си приятели и да им помагат в поставените задачи.

3. Дейностите:

- Да оцветят любими герои от приказки – за 1 и 2 клас. Третокласниците да оцветят и направят маски, а 4 клас имаха за задача да оцветят, сглобят и направят корици на приказката „Дядо ряпа вади“;
- Докато разпределените по зони деца изпълняваха своите задачи, се премина към втора дейност: бяха подготвени и сглобени карти с герои, които участниците трябваше да познаят от коя приказка са;
- „Познай от кое произведение съм“? – тук учителят прочита малки откъси от дадени произведения, а децата трябва да познаят кое е то;
- Кратка импровизация на любима приказка със съответните декори – първокласниците се включиха в рецитиране на стихотворения, а малко по-големите им съученици с лекота и желание пресъздадоха „Косе Босе“, „Гая и джуджето Сръчко“, „Добрите стопани Мързелан и Мързеланка“ и др.;
- Накрая „книгопчеличките“ прочетоха на своите по-малки съученици кратки откъси от любими книги.

ПРИБЩАВАЩИ ДИДАКТИЧНИ ИГРИ

Венелина Василева, ОУ „Васил Левски“, гр. Правец

За автора:

Венелина Василева работи в сферата на образованието от 2012 г. Завършила е „Българска филология“ в СУ „Св. Климент Охридски“, а след това и преквалификация за начален учител във ФНПП в същия университет. Три години работи като възпитател по проект „Подобряване на качеството на образованието в средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес“ в ОУ „Васил Левски“ – с. Литаково. От учебната 2015/2016 г. е начален учител в ОУ „Васил Левски“, гр. Правец.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

ОУ „Васил Левски“, гр. Правец.

Целеви групи:

За деца от втори до седми клас.

Необходими материали:

Цветни листа, цветни маркери за бяла дъска, материали за рисуване.

Цели и резултати:

„ПРИКАЗКА ЗА ПЕТ МИНУТИ“

Цели: Забавни и лесни упражнения по правопис и правоговор. Приобщаване на учениците със СОП и СОТ, така че да не се чувстват изолирани и с лекота да се справят с поставените задачи.

Резултати: Лесно и забавно упражнение по правопис и правоговор. Създаване на положителна учебна мотивация. Създаване на литературно произведение от целия клас.

„ОТКРИЙ, СЪБЕРИ, ПОДРЕДИ“

Цели: Припомняне на изучаван текст. Включване на всички деца в обща дейност, която има различни степени на трудност.

Резултати: Отлична мотивация за работа, лесен и забавен преговор на изучаван текст, работа в екип.

Сърце с положителни мисли

Цели: Работа в екип и проява на креативност. Изграждане на положително мислене.

Резултати: Децата разсъждават по важни теми, проявяват креативност.

„ПРИКАЗКА – КОМИКС“

Цели: Работа с нов текст по различен и забавен начин. Възможност за онагледяване на основните моменти от текста.

Резултати: Запознаване с непознат текст и запомняне на съдържанието. Положителни емоции.

Методи и подходи:

Методи за създаване на благоприятна атмосфера в класната стая. Методи за смяна на дейностите. Интерактивни методи. Дискурсен подход.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Ученици от трети клас.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Не.

Същност на добрата практика:

Приобщаващи дидактични игри

1. Приказка за пет минути

Учителят раздава на случаен принцип листчета с въпроси, на които учениците трябва да отговорят с една-две думи. На децата със СОП може да се зададе задача да нарисуват главния герой или да отговорят устно на дадения въпрос, а учителят да запише отговора. Листчетата се събират и учителят ги залепва на лист или на дъската. Учениците имат възможност да разкажат сами приказката или с помощта на учителя. В повечето случаи резултатът е много забавен.

Ето първата приказка на нашия клас:

Заглавие: Момчето и момичето

Кой е главният герой? Заглавието.

Как изглежда главният герой?

Какъв е главният герой? Забавен, интересен.

Кой е най-добрият му приятел? Каруцата.

Къде отиват героите? В планината.

Кого търсят героите? Вълшебното, непорастващо и неумиращо бебе.

Какво приключение преживяват героите? Срещат се с нови приятели.

Какво виждат? Динозавър.

Кого срещат по пътя? Срещат Вълка.

Кого спасяват героите? Малко, сладко куче, което гледа тъжно.

Къде отиват след това? За дърва.

Какво забравя главният герой? Забравя приятелите си.

Какво намират героите? Куче.

Как свършва приказката? ... и така всички заживели щастливо.

2. Открий, събери, подреди

Учителят подготвя цветни листчета (примерно 10 сини и 10 зелени), които са номерирани от 1 до 10. Прави две копия на вече изучаван текст (за предпочитане по-дълъг). Разрязва двете копия на десет части (на едни и същи места). Събира парчетата за всеки един отбор. Подготвя лепило и лист (по-добре цветен) за залепване. Докато учениците не са в класната стая скрива листчетата с номерата из цялата стая, но на достъпни за децата места. Желателно е листчетата да са по двойки (по един номер за отбор), за да може отборите да ги открият по едно и също време.

След това учителят разделя класа на два отбора. Казва, че из стаята са скрити по десет листчета за всеки отбор. Определя с кой цвят ще играят. Предупреждава учениците да действат в екип и да не пречат на другия отбор. Дава начало на играта. Когато отборите открият листчетата и ги предадат на учителя, той им връчва нарязания текст. Отборите трябва да прочетат частите, да си припомнят съдържанието и да помислят коя е правилната последователност на текста. Работят без помощта на учебници.

Побеждава отборът, който пръв подреди текста, но при положение, че подредбата е правилна.

Всеки отбор избира едно дете, което да извърши проверката на текста – дали частите са свързани последователно.

3. Сърце с положителни мисли

Учителят задава тема (например „Нека бъдем добри“). Учениците рисуват сърце, в което пишат и рисуват всичко, за което се сетят по темата. После учителят обсъжда с тях идеите им. По този начин може да се проведе дискусия по полезни и интересни теми.

4. Приказка – комикс

Учителят избира подходящ текст, който учениците да превърнат в комикс. Прави му се прочит, след което се съставя план на основните моменти. Учителят може да направи примерен комикс на дъската за визуализиране на идеята. Може да раздели класа на групи, като по този начин се дава възможност на децата със СОП да получат помощ.

ПЕДАГОГИЧЕСКА ПРАКТИКА

Витка Йосифова, ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Габровница

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Габровница.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Група от 20 ученика.

Същност на добрата практика:

Целта на тази педагогическата практика е да представи преодоляването на комуникационната бариера като проблем в усвояването на знания поради невладеене или недостатъчно владеене на български език. Създалата се езикова бариера влияе както върху интелектуалното развитие на учениците, така и върху усвояването на българския език.

Семейството е първата институция за социализация и възпитание на детето. От целите, които си поставят родителите и от взаимоотношенията им с училището, зависи личностното развитие на всяко дете. В конкретният случай родителите на учениците от ПИГ – II клас са хора с нисък социален статус. Не може да се разчита на тяхната помощ за преодоляване на проблема. Основната цел на моята педагогическа работа с тях е посещението им на занятията за самоподготовка, отдих и спорт, както и дейностите по интереси. Така имам прекрасната възможност да доразвия и усъвършенствам уменията им за правилно, осъзнато и изразително говорене, както и обогатяване на речниковия им запас.

В часовете на дейностите по интереси при тема „Куклен театър“, всеки ученик преразказва приказката „Дядовата ръкавичка“, като изиграваме всяка роля на героите от приказката с думи и картинки – кадри, специално подготвени за последователността в развитието на действието. Тази тема помага много за развитието на мисленето на учениците и развитието на речта им.

В часовете за самоподготовка на уроците и домашните работи за успешното постигане на целите, съобразявах следването на стъпките:

1. Като начало наблюдавам всеки ученик от групата поотделно.
2. Помагам на всеки един да разбере нивото си на успеваемост.

3. Подкрепям активността и повишавам изискванията си за „догонване” на по-добрите ученици по съответната учебна дисциплина.
4. Предварително съобразявам обема от необходими материал за подготовката по домашните работи и уроците с индивидуалните възможности на възприемане на знания и умения.
5. Определям последователността при подготовката на уроците и домашните. След което се отдаваме на отдих и на спорт в двора на училището.

КАРТОНЕНИ ПРИОБЩАВАЩИ ИГРИ

Галя Димитрова, ОУ „Йордан Йовков“, гр. Каварна

За автора:

Галя Димитрова е учител в ОУ „Йордан Йовков“, гр. Каварна. Висшето си образование е завършила в „Константин Преславски“, гр. Шумен. Има IV ПКС.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

ОУ „Йордан Йовков“, гр. Каварна.

Целеви групи:

В това картонено арт занимание участваха учениците от трети „Б“ клас, техните отзивчиви родители и аз.

Необходими материали:

Ненужни картонени кутии, кашони, велпапе, стари вестници и списания за рециклиране. Толкова много неща могат да бъдат направени от отпадъчни материали!

Цели и резултати:

За всички деца изкуството е забавление и игра. Моите ученици с желание изготвиха своя картонен проект. Майсториха красоти с родителите си, конструираха и изработиха забавни игри. А времето, в което са творили заедно у дома, е безценно. Разбира се, получиха и моята подкрепа и помощ в училище. В процеса на тези картонени занимания децата развиха допълнителни умения за дизайн и конструиране, въображение, комуникативност, инициативност, креативност.

Методи и подходи:

Когато имаме нещо вълнуващо на хоризонта, тогава животът на всички е много по-интересен. В началото на учебната година направих своето предложение пред деца и родители за отбелязване на 10 октомври... и нещата се случиха.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Изключително важно бе участието на родителите.

Същност на добрата практика:

По повод деня на Игрите (10 октомври) учениците, с помощта на своите родители, създадоха картонени проекти. „Картоненото предизвикателство” ги вдъхнови и в класната стая се събраха много полезни, интересни и красиви изделия и предмети. Сред тях и три игри, които събираха децата сутрин преди първия час, през голямото междучасие и изпълваха времето преди занималня, особено в студените зимни дни. В класната стая могат да играят баскетбол, без да се притеснявам, че нещо ще се счупи. Баскетболния кош окачихме на вратата. Топката за него е лека, изработена от хартия за рециклиране. Децата сами си създадоха правила на стрелба. Те седят часове наред, гледайки дъската и ето възможност да им се осигури движение по време на учение.

Играта „Сметобол” използвахме активно в часовете по математика за „разчупване” на урока. Играе се отборно, а за нея са необходими една лека топка, изработена от отпадъчна хартия, един кашон за кош, въпросник със задачи (например таблично умножение и деление и др.) и определени точки за верен отговор. При неправилен отговор се стреля в коша, но отборът получава много малко точки. Може да се използва по различни предмети. Моите деца много ѝ се радват – хем учим, хем се забавляваме.

Играем и една игра, която ученик е направил с помощта на своя родител, но си няма име. Играе се с лимка (стъкло топче). А играта е поместена в един кашон. С едно буталце се удря лимката, която попада в отвор с брой точки. Тихо забавление, което събира поне четирима играчи едновременно.

Параванът за куклен театър, също създаден от децата, използвахме в драматизацията „Плодовете ни говорят”, изнесена пред други класове. Учениците сменяха роли и се забавляваха, представяйки пред съученици и приказките „Трите прасенца” и „Котаракът в чизми”. По време на тези занимания всички помагаха и се грижиха за детето със специални потребности... Особено доволна съм и от факта, че картонените игри и въобще всички картонени проекти в класната стая откъснаха моите третокласници от таблети и телефони.

ПРЕВРЪЩАНЕ НА УЧИЛИЩЕТО В ЛЮБИМО МЯСТО

Димка Джиева, Шени Гагова, СУ „Св. св. Кирил и Методий”,
гр. Велинград

Наименование на организацията,
реализирала добрата практика:

СУ „Св. св. Кирил и Методий”, гр. Велинград.

Целеви групи:

Ученици от начален етап – 4 клас.

Необходими материали:

Снимков материал, папки, тетрадки с широки редове, кутия, корково табло, дървена кутия за подреждане на книги от училищната библиотека.

Цели и резултати:

- Създаване на училищни навици – системно писане на домашни работи през уикенда, които най често включват занимателни елементи – кръстословици, ребуси, логически задачи;
- Повишаване на грамотността;
- Стимулиране на читателската активност;
- Възпитателни – умения за самооценка и работа в екип, приемане на постиженията на другите, естетическо възпитание;
- Създаване на уют и приятна обстановка в училище, за по-добри резултати.

Методи и подходи:

Диалог (обсъждане, дискусия, мозъчна атака). Коучинг и менторство. Изследователски подход (изработване на лапбук по определена тема). Индивидуален и творчески подход, учене чрез сътрудничество. Игра (дидактична и ролева).

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Освен учениците от класа участваха и родители с дарения на книги, изработване на библиотечката, поставяне на щори в класната стая.

Същност на добрата практика:

Похвати, използвани в ежедневната работа за подобряване на учебно-възпитателния процес и превръщане на училището в любимо място.

УЧИЛИЩЕТО – ЛЮБИМО МЯСТО ЗА ДЕЦА И УСПЕШЕН УЧЕБНО - ВЪЗПИТАТЕЛЕН ПРОЦЕС

РЕЗЮМЕ

В настоящия доклад са описани добри практики при подготовка на учениците за участие в общоградско тържество и занимание по интереси в неформална работна среда на ученици от трети и четвърти клас, включвайки разнообразни дейности – рисуване, апликиране, словотворчество, изработване на лапбук.

В часовете по Дейности по интереси имаме възможност да обогатяваме общуването между учители и ученици и между самите ученици, да стимулираме развитието, самостоятелното мислене на децата и творческото им въображение за формиране на организационни навици. Това е възможно, защото тези часове нямат определена рамка и творчеството е на първо място. Те допринасят за формиране на положителна мотивация и познавателни интереси, стимулират и развиват критичното и самокритично мислене. Формират умения за съвместна дейност, отговорност, уважение и оценяване успеха на партньорите.

Целия доклад може да прочетете на страницата на виртуалния център за приобщаващо образование – priobshti.se.

„ПРИБЩАВАНЕТО ЗАПОЧВА ОТ НАС“ (ИЛИ СКРИТИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ НА УЧИЛИЩНИЯ ВЕСТНИК)

Ирена Мицковска, НУ „Хаджи Генчо“, гр. Тетевен

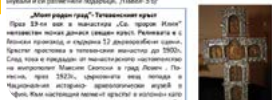
За автора:

Ирена Мицковска е старши учител в НУ „Хаджи Генчо“, гр. Тетевен. Завършила е начална училищна педагогика с II специалност немски език и литература към СУ „Св. Кл. Охридски“ и допълнителна квалификация английски език към ШУ „Епископ Константин Преславски“. Учител е от 21 години.

Наименование на организацията,
реализирала добрата практика:

НУ „Хаджи Генчо“, гр. Тетевен.

Целеви групи:

Полуинтернатна група – 3 „Б и „Г“ класове към НУ „Хаджи Генчо“, гр. Тетевен – 9-10 г.

Необходимите материали:

Достъп до интернет, лист, химикалка, помощни материали.

Цели:

- насърчаване на четенето и умението да споделяш в писмена и устна форма;
- формиране и развитие на комуникативно – речевите умения;
- да се събуди любопитството на децата, да се „отворят“ сетивата им към света наоколо, да се провокира желанието им да търсят новото, да опознават града и страната, в които живеят, да ги обичат, да бъдат съпричастни;
- толерантност към различните.

Резултати:

Резултатите покриха целите, които си бях поставила. Тъй като идеята се развиваше и обогатяваше постоянно, дейностите ни с възпитателите и децата от Дневния център за лица с увреждания внесоха нова насока в нашата работа.

Методи и подходи:

- упражнения, разкази, беседи;
- стимулиране на интерес към ученето: познавателни игри, учебни дискусии, създаване на ситуации на занимателност и на познавателност;
- стимулиране на дълг и отговорност към ученето: чрез убеждаване, изискване, поощряване;
- работа с литературни и интернет източници.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Педагогическия съветник към училището, родителите, служителите и децата от Дневен център за лица с увреждания, община Тетевен и Златна Панега Цимент АД – за финансиране.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Педагогически съветник към НУ „Хаджи Генчо“, гр. Тетевен, служители и деца от Дневен център за лица с увреждания.

Същност на добрата практика:

Вслушвайки се в темите, които децата обсъждат в междучасията, вниквайки в проблемите, които ги вълнуват, запознавайки се с игрите на електронните им устройства, се роди и идеята ми за вестник на класа... Работата над него е различна от заниманията по интереси в ПИГ, макар да имат сходни цели – по-забавна е, свързана е с интересна информация и любопитни факти, излиза извън рамките на традиционното общуване ученик - учител.

Децата прегърнаха с радост идеята за вестник на класа, който да излиза веднъж в месеца. Дебатите за името му траеха два дни, но в крайна сметка се спряхме на „Бъдеще за знанието“, което е и девизът на нашето училище.

Предварително направих анкета сред учениците, за да видя какви са техните интереси и така се родиха рубриките. Решихме всеки ученик през отделните месеци да има различна задача за събиране на информация, защото теми като „Животните“, „Космос“, „Спорт“, „Изобретения“ бяха любими на всички.

През ноември 2015 г. излезе първият брой с общо 15 рубрики – освен горепосочените включихме „Помни своя род“, „Празници през ноември“, „Опознай родината“,

„Растения“, „Любопитно за ноември“, „Европейски съюз“, „Лесно и вкусно“, „Моят роден град“, „Знаете ли, че“, „Моите учители отблизо“- интервю и „Рисунка“. Впоследствие добавихме други рубрики, както и интервюта с известни хора от града. Самите деца определяха какви теми да търсим и да разработваме – така се обединиха и сплотиха около нещо, което беше извън традиционното преподаване на учебните предмети.

Първоначално единствените истински журналистически материали бяха интервютата с учители. Останалата информация учениците преписваха от интернет. Изискването беше да ми предават „статииите“ си преписани на ръка – исках да съм сигурна, че са прочели материала съзнателно и са преписали част от него, тъй като в началото четенето и преписът бяха единственият труд, който те полагаха. Постепенно усложнявах задачите им. Помолих ги за следващия си материал да прочетат две-три статии и от тях да отсеят и препишат най-важното и най-интересното. И така стъпка по стъпка децата правеха своите първи опити да разкажат за събития от живота на класа.

Работата върху вестника имаше и своя социален аспект. Стъпка по стъпка, прохождайки в правенето на вестник, открихме своите нови приятели в Дневен център за лица с увреждания в гр. Тетевен. След като отпечатвахме вестника, всяко дете получаваше своя брой като подарък, подарявахме и на учителите, а останалите бройки учениците продаваха, като сами се разпределяха по квартали в града. За два-три месеца събраха неголяма сума, но все пак достатъчна, за да вложим средства в някакво начинание. Така в навечерието на първи март се роди идеята да посетим Дневния център за лица с увреждания, а с част от парите от продадените вестници купихме лакомства и мартеници като подаръци. Тъй като и на учениците, и на нас, учителите, тези съвместни дейности ни допаднаха много, подготвихме и следващо общо мероприятие в края на април – посетихме църковен храм в града, където децата научиха интересни факти за Великден, Лазаровден и Цветница.

Неотдавна се убедихме, че сме на прав път в работата си върху вестника. С индивидуални материали от трети и четвърти брой участвахме в Националния ученически журналистически конкурс „Григор Попов“ на тема „Светът под лупа“, на който спечелихме призови места.

ОПОЗНАЙ СВЕТА

клуб „Партньори”, гр. Лом към РЦПППО Монтана

За авторите:

Красимира Игнатова – старши ресурсен учител, магистър по специална педагогика.

Даниела Алексиева – главен ресурсен учител, магистър по специална педагогика.

Мариана Маринова – старши учител на деца с езиково-говорни нарушения, магистър по специална педагогика.

Наташа Боянова – старши ресурсен учител, магистър по специална педагогика.

Адриана Рангелова – старши ресурсен учител, магистър по специална педагогика.

Валя Иванова – старши ресурсен учител, магистър по специална педагогика.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

Клуб „Партньори”, гр. Лом към РЦПППО Монтана.

Целеви групи:

Деца и ученици със специални образователни потребности от I до VIII клас от ОУ „Никола Първанов”, гр. Лом, ОУ „Константин Фотинов”, гр. Лом и ОУ „Христо Ботев”, гр. Лом.

Необходими материали:

Цветен картон и хартия, лепила, ножици, цветни изображения според темата.

Цели и резултати:

Клуб „Партньори” избра да работи по този иновативен начин, защото така учениците със СОП осъществяват междупредметните връзки по БЕЛ, математика и природно-обществени науки. Свързват наученото с реалния живот. Затвърждават знанията, които усвояват в училище. Приемат важни общочовешки ценности като модел на поведение. Забавляват се и играят докато учат.

Методи и подходи:

Кратките текстове са подходящи за деца със СОП, които все още усъвършенстват уменията си за четене. Междупредметните връзки са ярко изразени в цялата поредица и са истинско предизвикателство, чрез което децата затвърждават, обогатяват и издигат на по-високо ниво своите знания. Богатството на снимки и илюстрации са отлично средство за обучение на деца със СОП, защото събуждат детското любопитство и въображение и формират представа за света около тях. Разнообразните задачи мотивират децата със СОП да се упражняват и превръщат обучението в забавен и ефективен процес. Ученето се трансформира в една стимулираща игра. Лесните тестове стимулират логическото мислене и внимание и допринасят за повишаване способността за самооценка.

Използвани са различни методи: разказ, беседа, наблюдение, демонстрация, работа в група, работа по проекти.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Екипът на клуб „Партньори”, гр. Лом към РЦПППО Монтана.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Не.

Същност на добрата практика:

През учебната 2015 - 2016 година клуб „Партньори” Лом избра да работи по образователен комплект „Опознай света”, което е ново общообразователно помагало на National Geographic. Учебният комплект обхваща четири интересни теми, всяка от които е разработена в отделна книжка: „България е моят дом”, „Нашата природа”, „Застрашени животни”, „Живея здравословно”. За всяка тема изработихме допълнително lapbook (лапбук), който се оказва доста интересно помагало за учениците.

РАЗЛИЧИЕТО

Людмила Йорданова, 18 СУ „Уилям Гладстон“, гр. София

За автора:

Людмила Йорданова, начален учител
в 18 СУ „Уилям Гладстон“, гр. София.

Наименование на организацията,
реализирала добрата практика

18 СУ „Уилям Гладстон“, гр. София.

Целеви групи:

Ученици от начален етап.

Необходими материали:

Бели листи, моливи, химикали, гъбичка с мастило.

Цели:

Формиране на интерес у учениците към проблема за различието между хората.

Резултати:

Участниците изразиха мнения и впечатления за различието. Те го свързваха с „очите, ръцете, косата, възрастта, играчките, професиите, езика, гласа и др.“ Третокласниците назоваха различие по пол, религия, характер, възпитание, спортни възможности. Забелязаха, че ако не съществува различие (ако сме еднакви) „ще бъркаме домовете си, родителите си, учителя си“, „няма никого да впечатлим“, „къщите ще са еднакви“, „ще бъде много скучно“ и др.

На въпроса „Чувствахте ли се различни?“ всички единодушно отговориха, че им е било интересно и са се чувствали по-различно и щастливи от откритието, че светът е прекрасен, защото всеки от нас е различен и уникален. Било им е трудно да пишат с лявата (дясната) ръка.

Изработиха табло „Снимка на класа“, на което всяко дете (включително и учителят) нарисува свой автопортрет.

Урокът е частично заимстван от книгата на Пепа Митева „Формиране на социални умения у малките ученици”, гр. София, 2004 г.

Същност на добрата практика:

Различието (урок, проведен с трети клас)

Цел: Формиране на интерес у учениците към проблема за различието между хората.

Задачи: Развитие на умения/усет за откриване и изразяване на допирните точки между хората, независимо от различията. Приемане и разбиране на уникалността на всяка личност/дете.

Ход на урока

ИГРА „МЪГЛА”

Участниците си представят, че са в гъста мъгла и се движат със затворени очи и с протегнати напред ръце. При среща на две или повече деца, правят опит да разпознаят на кого принадлежат ръцете и се поздравяват.

ИГРА „ОТКРИЙТЕ ПРИЛИКИТЕ И РАЗЛИКИТЕ”

Участниците са разделени на групи. За пет минути записват приликите и разликите за всеки един от групата. Например: всички сме деца, обичаме да спортуваме, говорим един език, имаме различен цвят на очите, различни родители, различен пол и т. н.

На участниците се раздават тънки бели листи. Под ръководството на учителя следват следната инструкция: „Затвори очи! Сгъни листа на две и скъсай едно ъгълче. Следва още един опит. Сега отвори очи! Разгъни листа си и погледни през него! Еднакви ли са листата на всеки от вас?” (Учителят насочва дискусията към различието между хората).

Дискусия „По какво хората се различават помежду си?” (пол, възраст, цвят на кожата, име, характер, семейство, пари, клас, училище, ръст, тегло, цвят на косата, на очите и др.) Участниците се поканват да изразят открито своето мнение, впечатление и отговор на въпроса „Какво би станало, ако сме еднакви?”

„Отпечатъци на пръсти”

На всеки участник се раздава бял лист и молив като се дава инструкция да очертаят ръката си върху листа. След като всички очертаят ръката си ги насърчавам да потопят леко показалеца си в гъбичка с мастило, след което да отбележат отпечатъка (от показалеца си) върху съответния от листа. Сравняват ги.

ИГРА „НЕПОСЛУШНА РЪКА”

Инструкция: Върху вашата изрисувана ръка с отпечатък напишете кратко изречение по свой избор (позитивно послание, мечта) – с лявата ръка за тези, които пишат с дясната ръка и с дясната ръка за тези, които пишат с лявата.

Въпрос: Трудно ли ви беше да пишете с лявата (дясната) ръка? Защо? Чувствахте ли се по-различни?

ЗАБАВНИ ИГРИ В ЗАНИМАЛНЯТА ЗА „СТОПЯВАНЕ НА ЛЕДОВЕТЕ“

Мария Петрова, ОУ „Райна Княгиня“, гр. Пловдив

За автора:

Мария Петрова е старши учител (НУП със специализация изобразително изкуство и приложна психология) в ОУ „Райна Княгиня“, гр. Пловдив. В момента защитава III ПКС. Създава е и поддържа няколко блога, сайт и страници във фейсбук, посветени на децата, техните успехи в изкуството, книгите и възпитанието.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

ОУ „Райна Княгиня“, гр. Пловдив.

Целеви групи:

Учениците от трети клас и техните родители. Учители ПИГ.

Необходими материали:

Презентации или клипове на енерджайзери от интернет, които се показват чрез мултимедия на бялата дъска. Ксерокопие на табла с показани упражнения.

Цели и резултати:

Чрез ледоразбивачите ги активизирам, прояснявам мислите им и „изпускаме парата“ играейки кратки „гимнастики за ума“. След тях можем да започнем отначало с натрупването и усвояването на знания.

Родителите се радваха на едни усмихнати дечица, които се връщаха от училище с добро настроение и готови да споделят наученото.

Учителите имат възможност да приложат класния мениджмънт в действие и да се избавят от дисциплинарните проблеми, които възникват в края на деня. Учениците им стават по-мотивирани да продължат да учат по-дълго време.

Методи и подходи:

Когато учениците се уморят и се влоши тяхната концентрация, аз използвам

психологически игри за разчупване на леда, мотивация, активни координирани движения – подправени с приятни емоции, танци...

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Учениците и учителят.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Споделяла съм идеите си с колеги от ОУ „Райна Княгиня“.

Същност на добрата практика:

Моята група в занималнята бе съставена от учениците на два трети класа и аз трябваше да създам едно цяло от тях, за да работим заедно. Това ставаше чрез много екипни занимания, споделяне на прочетеното в клас, изработване на плакати и колажи, проекти, включване в благотворителни инициативи... Много ми помогнаха “енерджайзерите” (brain breaks), които открих в интернет. Бих ги нарекла и „гимнастика за ума”. Имам компютър в класната стая и прожектирам с мултимедията на дъската краткото видео, което показва различни движения, но ‘подправено’ с приятна музика. Децата повтарят седнали в две редици (един срещу друг), събрани в средата на стаята или хванати на хорце, за ръце.

Примерните движения са следните:

- Едната ръка показва „ОК“ нагоре-надолу, а другата посочва с пръст напред-назад;
- Хващат нос и ухо с кръстосани ръце, а после ги прихващат зад гърба си и се завъртат в кръг един път;
- Играете на „пържолки” и броите гласно 1-2, шляпвате едната или и двете длани на другото дете, то продължава с 3 и шляпва една ваша или 3-4 ... и двете длани. Продължавате да се редувате до 21. Който го каже – печели;
- Хващат се за кутретата и се поздравяват с “Отлична работа!”;
- Сядат един до друг и докосват леко коляното на другарчето отдясно с лявата си ръка, а с дясната – лявото си коляно;
- Опъват ръце напред и клякат, а после се изправят бавно. Това става с две дечица, които са доптели гърбовете си едно в друго;
- Броят през пет и пляскат срещуположното си рамо/хълбок;
- С едната си поглаждат коремчето в кръг, а с другата се потупват лекичко по главата;
- Танцуваш като анимационен герой. Т.е. повтаряш неговите движения и мимики.

ИНТЕРАКТИВНА ШАРЕНА ТЕТРАДКА - ДНЕВНИК

Мария Петрова, ОУ „Райна Княгиня“, гр. Пловдив

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

ОУ „Райна Княгиня“, гр. Пловдив.

Целеви групи:

Учениците от трети клас и техните родители. Учители ПИГ (занимания по интереси).

Необходими материали:

Тетрадка 40-60 л., цветни химикали, цветни листове, ножица, лепило, ксерокопия на графични изображения от интернет.

Резултати:

Учениците създадоха красива тетрадка-дневник, в която сами подбиха темите, които да включат в нея, а в края на учебната година я подариха на родителите си.

Те от своя страна получиха прекрасен подарък, който доказваше, че те съзнателно са използвали свободното си време, за да четат книги и да напишат своя такава.

Учителите ще имат възможност да предложат на учениците си една идея, в която те да участват на 100%, т.е. се самомотивират; която ги кара да четат книгите, които харесват, да се учат от тях и да подражават на авторите; да споделят без да усещат психологически прегради; да разсъждават... Чрез тази шарена тетрадка те включват всички умения на учениците си в едно интерактивно занимание, което има и много ползи за допълнително общуване с децата и родителите.

Методи и подходи:

Интерактивни мултимедийни презентации, забавно споделяне на прочетените книги и четене на глас с различни интонации, дебати и дискусии, обсъждане в

роли, изграждане на текст по фантазен бином чрез творчески карти и вълшебни приказни камъчета, асоциативен облак и брейнсторминг за натрупване на идеи, изобразителни техники, психологически игри за разчупване на леда, мотивация и регресия, креативност и приятни емоции...

Същност на добрата практика:

С децата от трети клас решихме да създадем наша си книга. Заедно определихме как да изглежда, какво да съдържа и как да допълваме темите в нея. Уговорката беше, че ще ѝ се посвещаваме в часовете по занимания по интереси, когато вече сме си написали домашните за деня.

Всеки донесе обикновена тетрадка и в края на годината занесе на родителите си най-шареното и интересно творение-подарък, което само е изработило, написало, украсило и споделило мислите, чувствата и мечтите си по страниците му.

Темите на главите избирахме след споделяне на впечатления от прочетеното от тях. Първо им донесох книгата „Дневникът на един Дръндьо“ и още на следващата седмица ‚заваляха‘ и останалите, които откривахме в библиотеки и книжарници.

Така и страничките ни се увеличаваха. Темите бяха посветени на: как изглежда моята стая сега и в мечтите ми; какво има в главата ми; моите сили за неустойчивост в действие; ковчеже със съкровища; приятелите, които се броят на пръстите на едната ми ръка; спомени от една книга; кой не позволява да чуя караниците; тихи игри с приятели добри...

Подготвих им и много творчески предизвикателства с карти за съставяне на приказки, играехме с вълшебни камъчета на въображението (изрисувани от мен), „пътувахме“ по карта с различни пътища и прекеждия (оцветявах само този, за когото разказват). Записвах ги, а после ги четяха пред групата, илюстрирах и лепяха, дискутирахме как да подобрим творението си, а някои записвах на видео и качвах в интернет, за да го видят родителите.

Никой не се отказваше, а в групата имах няколко дечица с обучителни трудности и едно със СОП. Те работеха над тетрадката си със същото любопитство и завидно усърдие, с каквото пристъпваха към нея и техните съученици. С голяма гордост прочетоха и писмата на своите родители.

Дали се промени класната ми стая? На 100% = имам будни, креативни, усмихнати деца, които постоянно ме питат дали днес ще ни остане време за красивите тетрадки...

Дали родителите са доволни? На 100% = писмата към децата им го доказват...

Дали аз съм постигнала целта си да ги мотивирам да учат и прилагат наученото? На 100% = няма толкова красиви тетрадки и вълнуващи писания...

„ИГРАЯ, СЪОБРАЗЯВАМ, ТОЛЕРАНТЕН СЪМ”

Павлета Димитрова, СУ „Димитър Талев”, гр. Добрич

За автора:

Павлета Димитрова е магистър логопед. Работи в сферата на специалната педагогика от 2001 г.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

СУ „Димитър Талев”, гр. Добрич.

Целеви групи:

Деца и ученици на възраст 5-12 години, учители в детски градини, начални учители, родители.

Необходими материали:

Картон, кутии от обувки, магнити, връзки, ножици, дървени пръчици ,тиксо, превръзка за очи/или кърпа, шал.

Цели:

- създаване на среда за утвърждаване на отношенията на доверие, сигурност, толерантност и подкрепа;
- развитие на емпатията чрез ситуации, в които се оставяш да те водят, следваш това, което другите имат да кажат;
- разработване на работещи училищни практики за въвеждане на проблематиката на децата със специални потребности като поредица от възможни за изпълнение от децата правила и поведение.

Резултати:

Този подход помогна на децата не само да усещат, да мислят за даден проблем и неговото решение, но и да разграничават емоцията от логиката, информацията от нейното творческо лично интерпретиране и различните начини, по които реагират при един и същ стимул. Повиши се интересът им към начините, по които те се справят с различните предизвикателства. Този интерес прерасна в ежегодна

училищна кампания и в устойчива училищна политика, свързана със създаване на среда за подкрепа на децата със специални образователни потребности.

Методи и подходи:

- преминаване от предметно-действено към абстрактно-логическо мислене с елементи на рефлексия;
- развитие на ключови лични и социални компетентности на децата, свързани с изява на личните страни, взаимодействие и общуване с връстниците и оказване на подходяща по вид подкрепа;
- повишаване умението на деца за следване на правила в тяхната последователност;
- стимулиране мотивацията за учене, използвайки различни средства и начини.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

В нашето училище педагози и ученици работят заедно, за да повишат своята чувствителност и информираност към проблемите на хората с увреждания. В инициативата са включени деца и ученици на възраст 5-12 години, учители в детски градини, начални учители от училищата в област Добрич, логопеди, ресурсни учители, психолози, директори на детски градини и училища, родители, системен администратор.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Сътрудничеството и работата в екип с различни специалисти от нашето училище, с учителите и ръководството, с експерти от РИО-Добрич даде успешни резултати за реализирането на добрата практика.

Същност на добрата практика:

Идеята за тази инициатива се зароди след занятие в логопедичния кабинет с деца от предучилищна група. Първоначално бе създадена играта, в която всяко дете трябваше в ситуация на зрителна депривация да се справи със задачата – да улови картонени рибки, следвайки гласовите инструкции на своите съученици. В изработването на макета за играта се включиха самите деца. Те направиха рибките и въдиците от пръчици с връв, в чиито краища прикачиха малки магнити. Завързването на очите автоматично фокусира вниманието върху другите сетива и така децата започнаха да усещат света по съвсем различен начин. Първоначално започнаха да се смеят на „рибаря“ (със завързаните очи). След като всеки влезе в ролята на рибар, нещата се промениха. Децата започнаха да разпитват за хора, които наистина не виждат добре, интересуваха се как се придвижват те по улиците, как пресичат пешеходната пътека, как се обличат и как се хранят, как четат...

Така се зароди инициативата „Играя, съобразявам, толерантен съм”. Тя се провежда на 3 декември – Международен ден на хората с увреждания. В рамките на кампанията децата се информират относно различните видове нарушения, намират и споделят истории, за да разберат и усетят, че хората със специални образователни потребности полагат много усилия, за да постигат целите си със собствен темп, способности и мисъл, свързани с ежедневието им. Децата играят от сърце, проучват и представят отговори на въпросите как се помага на човек с нарушено зрение, с увреден слух или с двигателни проблеми. Чрез различни дейности те разбират какво да направят при среща с хора с увреждания, какъв начин на комуникация е подходящ за използване в различните случаи, каква помощ могат да предложат, а не на последно място развиват и уважение към правото на човека с увреждане да избере, да откаже или да обясни от какво се нуждае.

ПРИБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ЧРЕЗ ИНТЕГРИРАНЕ НА ИЗКУСТВАТА В УЧЕБНОТО СЪДЪРЖАНИЕ

Професионална учебна общност в ОУ „Васил Левски”, гр. Белене

За авторите:

*Росица Крекманова – учител по АЕ,
Стефка Свиленска – ст. учител начален етап,
Елза Гюзелева – ст. учител начален етап,
Симона Ковачева – ст. учител по математика
и физика в прогимназиален етап,
Нина Гологанова – ст. учител начален етап,
класен ръководител на 4 клас,
Елка Дулева-Кунова – зам. директор, учител по
математика и ИТ,
Румяна Богданова – директор, учител по география
и икономика,
Даниела Паскова – ст. учител по БЗО и ХООС,
Елка Данева – ст. възпитател, учител по БЗО и ХООС*

Наименование на организацията,
реализирала добрата практика:

ОУ „Васил Левски”, гр. Белене.

Целеви групи:

17 ученици от 4 клас, от които 3 със СОП (1 с аутизъм);

Необходими материали:

Учебници и учебни пособия по БЕЛ, ЧП, АЕ, музика, изобразително изкуство за 4 клас, одобрени от МОН. Бои, четки, картон, блок за рисуване за всеки ученик. Мултимедия и екран в класната стая. Раница, фенерче и екипировка за сценката „Изгубени в пещерата”. Цветни тебешери, мобилен телефон и др. за сценката. Картон и бои за изработване на корони и др.

Цели:

Целта на програмния модул е изграждане на нова училищна култура, насочена към приобщаване на всички ученици, подобряване на резултатите им и придобиване на нови житейски умения за справяне с предизвикателствата на XXI век.

Резултати:

Всички ученици от класа умеят да работят на екипен принцип в малки и големи групи при спазване на определени правила, умеят и да планират действията си съвместно, и да си сътрудничат. Всеки е по-толерантен към останалите и приема различията като богатство, отворен и възприемчив е към други гледни точки. Всички ученици умеят да се изразяват с различни изразни средства (слово, рисунка, музика, танц) адекватно за възрастта и способностите си. Загрижени са за собствените си резултати и за тези на останалите, включително и на децата със СОП. Всички в края на учебната година са повишили учебните си резултати.

Методи и подходи:

Учениците работят индивидуално и по групи.

Индивидуална част: Пишат различни текстове, извършват изследователска дейност, самостоятелно попълват работен лист на изследователя, изработват рисунки, рецитират стихове, подготвят роли.

Групова част: Изготвят табло, разучават песни и подготвят танц, подреждат изложба, подготвят театрална сценка на английски език, подготвят тържество.

Основните дейности са свързани с практически дейности и „учене чрез правене“.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Изградихме професионална учебна общност от девет педагози от училището, осигурихме външен музикален педагог, театрален консултант, специалист от Природен парк „Персина“ и член на „Българско дружество за защита на птиците“. В хода на работата консултирахме теоретичните разработки със старши експерт от РУО в гр. Плевен. За външни наблюдатели поканихме колеги педагози от детска градина и от другото училище на територията на града ни.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Дирекция на ПП „Персина“, Дружество за защита на птиците, ОДЗ „Мечта“, гр. Белене, СУ „Димчо Дебелянов“, гр. Белене, РУО, гр. Плевен, Общинска администрация, община Белене.

Същност на добрата практика:

В училището се създаде учебна професионална общност от седем педагози, които в продължение на три месеца разработиха програмен модул за приобщаване на учениците чрез интегриране на изкуствата (слово, музика, рисунка, танц, театър) в учебното съдържание по БЕЛ, АЕ и ЧП за 4 клас.

Програмният модул се реализира в продължение на три седмици през март 2016 г. с учениците от 4 А клас.

Това е малък клас с разнороден състав (българи, турци и роми), с чести промени в състава на учениците за последните две години (записвания и отписвания) и с наличието на напрежение сред родителите по отношение на „различните“ ученици. В рамките на тези седмици учениците писаха съчинения, създаваха стихове и гатанки, рецитираха изучени стихотворения, работиха за усвояване на знания върху граматичните категории, изучаваха песни и танци, съчиниха мелодия по даден текст, работиха като изследователи, изработиха рисунки, подготвиха театрална сценка на английски език. В подготовката и при реализирането на учебните единици се включиха външни лектори, специалисти, родители и външни учители. Усилията бяха насочени към представяне красотата на българската природа чрез слово, музика, театър, танци и рисунка.

В процеса на реализирането на модула към професионалната учебна общност се присъединиха още двама педагози от училището.

В края на програмната единица учениците изнесоха представление пред родители, педагози, други ученици и гости на училището. На учениците се зададе въпроса: „По какъв начин работата по този модул ви помогна да научите повече?“, а на родителите: „Забелязахте ли промяна в децата си? Каква беше тя?“

След реализиране на програмната единица в професионалната учебна общност се направи задълбочен анализ на резултатите, последвано от споделяне на придобития опит с цялата педагогическа колегия чрез презентация.

„ТОЗИ ПРАЗНИК Е ЧУДЕСЕН, НЕКА ГО ПОСРЕЦНЕМ С ПЕСЕН“ – ДА ИЗРАБОТИМ МАРТЕНИЦИ С БАБА

Стефка Николаева, Петя Попова, СУ „Николай Катранов“, гр. Свищов

За авторите:

Стефка Николаева е начален учител, има 29 години стаж и II ПКС.

Петя Попова – 19 години стаж, IV ПКС, също начален учител.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

СУ „Николай Катранов“, гр. Свищов.

Целеви групи:

Деца 1-4 клас.

Необходими материали:

Бяла и червена прежда, ножички, пита, пуканки и добро настроение.

Цели и резултати:

Изработване на мартеници. Връзка между поколенията. Запознаване с легендата за мартениците, обич, преклонение и запазване на българския фолклор, традиции и обичаи.

Методи и подходи:

Наблюдение, демонстрация, обяснение, беседа.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Деца 1 – 4 клас, баби, майки, учители, учител по музика.

Същност на добрата практика:

Урокът „Да изработим мартеници с баба” мина под мотото „Този празник е чудесен, нека го посрещнем с песен“

Поканихме бабите на седянка в класната стая, като им поръчахме да не забравят да си приготвят бяла и червена прежда за мартениците. Всяко дете в момента на пристигането на неговата баба, отиде до вратата и хващайки я за ръката, я заведе до масичката, където ще изработват мартеничките... Убедени сме, че децата, така развълнувани от преживяването, ще запомнят колективното изработване на мартеници. Може би всяка година на 1 март те ще си спомнят за това.

СЕНЗОРЕН ЧАС

Теменужка Тодорова, Дневен център за деца с увреждания,
гр. Свищов

За автора:

Теменужка Тодорова по образование е социален работник и логопед, сертифициран да прилага системата PECS при деца, първо ниво. През последните осем години ръководи екипа на Дневен център за деца с увреждания в гр. Свищов. Асоцииран учител към обучителния екип на Фондация „Карин дом“ през 2015 г. по „Проект за социално включване“ на Министерство на труда и социалната политика.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

Дневен център за деца с увреждания, гр. Свищов.

Целеви групи:

Деца с увреждания от втора възрастова група (6-18 години).

Необходими материали:

Музикално озвучаване. Различни сензорни предмети (реквизити), съответстващи на сюжета на произведението.

Цели и резултати:

- По достъпен и забавен начин деца с различни по вид и степен дефицити, в т.ч. и множествени увреждания, се запознават с класически произведения;
- Децата си взаимодействат, спазват ред, последователност и инструкции, помагат си;
- Участниците споделят емоции и преживяват сюжета на произведението;
- Обогалява се сетивното познание и се работи за преодоляване на сензорни дефицити;
- Разширява се активният и пасивният речник с нови думи и понятия.

Методи и подходи:

Реализирането на дейностите по програмата включва подготовка, която е много важен и съществен момент, с определящо значение за постигане на целите. Тя включва четири основни момента:

- Определяне състава на групата, ден и час, в който да се провежда;
- Подбор на подходящи свързващи сензорните предмети („реквизити”);
- Адаптиране на основни моменти от текста на произведението в поетична форма;
- Подбор на музика.

Децата, включени в групата по програма „Сензорен час”, са на различна възраст и състояние и за всяко едно от тях има индивидуално поставени цели. Те са съобразени с изготвената оценка, изведените силни страни, както и специфични особености. Всички специалисти участват в изготвянето на индивидуалната оценка и отлично познават етапа на развитие на всяко конкретно дете, както и заложените в индивидуалната му програма цели.

Изборът на сензорни предмети е с основна насоченост за осигуряване на различни тактилни стимули и усещания. Те са тясно свързани със сюжета на произведението и представят важни моменти от него. В работата върху произведението „Малкият принц” са включени кукла на малкия принц, снимки и изданието на произведението, различни по размер и вид на изработка овчици, пясък, феерично перде (което изпълнява ролята на пейзаж „пустиня”), роза и лейка, играчка самолет, лисица, още различни предмети, пресъздаващи срещата на нашия герой с „важни, странни създания с най-различни занимания” – фенер, географска карта, кралска корона... В играта се използват и жестове – притежавам, пия...

Текстът на книгата е адаптиран в поетична форма по лек и достъпен начин. Подбрана е класическа музика за всеки отделен момент. В сензорния час са включени произведения от Бетовен, Верди, Моцарт, Дебюси, Григ, Чайковски.

При провеждане на заниманието децата са седнали в кръг и всяко от тях има индивидуален пакет с посочените материали. За тези, които не могат самостоятелно да се обслужват, е осигурена индивидуална подкрепа и помощ от специалист.

Представянето на „драматизацията” се осъществява от водещ на групата (член от екипа), заедно и съвместно с всички специалисти.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Водещ на груповата програма е психологът на центъра, като останалите специалисти са подкрепящи.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Дневният център работи в тясно партньорство с обучителния екип на фондация „Карин дом” – Варна. През последните повече от седем години това са нашите обучители, ментори и супервайзори.

Същност на добрата практика:

Групова програма „Сензорен час” с произведението „Малкият принц” на Антоан дьо Сент-Екзюпери.

Чрез програмата търсим да представим родното и световно класическо литературно творчество достъпно за всички деца. Със средствата на програмата „Сензорен час” всяко едно от тях може да чуе словото, да се докосне до думите, те да станат близки чрез сетивата. В подкрепа на речта, в смисъла на произведението са включени подходяща музика и достъпни вещи, предмети и играчки от околния свят и бита ни. Тези т.нар. „свързващи предмети” улесняват многократно пътя към разбирането, доставят контакт между видимото и невидимото, пораждат радост и удоволствие от срещата с произведенията в група и във взаимодействие.

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО УЧИТЕЛ - РОДИТЕЛИ В 1 КЛАС – ОСНОВА ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА КЛАСНА ОБЩНОСТ

Юлия Петкова, ОУ „Христо Никифоров”, гр. Ловеч

За автора:

Юлия Петкова е старши учител с висше образование, специалност начална училищна педагогика. Има III ПКС и 30 години педагогически стаж.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

ОУ „Христо Никифоров”, гр. Ловеч.

Целеви групи:

Ученици в първи и в пети клас.

Необходими материали:

Цветни картони, листи цветна хартия, копирна хартия, пастели, флумастери, лакомства за почерпка.

Цели и резултати:

Стимулирахме и поощрявахме първокласниците към идеята, че когато са единни и се подкрепят, могат да са успешни във всяко начинание. За осъществяването на тези отговорности за нас е много важно да привлечем и родителите. Затова планирахме и проведохме дейности, основани на подкрепящото взаимодействие училище - семейство. Основната цел на представената педагогическа практика е чрез приобщаването на родителите към класните мероприятия да се мотивират децата да учат и да развиват уверено своите способности в спокойна и подкрепяща среда.

Ние, екипът от учители – класен ръководител и учител в ПИГ, се гордеем, че успяхме заедно с родителите да направим училището общност, където децата им да учат, да се развиват и да се себеутвърждават. Убедени сме, че споделената практика за съвместна работа с родителите е лесна за приложение и от други учители. Ще им бъде полезна за създаване на положителна атмосфера в клас във време, когато се полагат основите на класен колектив и ще спомогне за утвърждаването на училището като общност.

Методи и подходи:

Анкета с родителите за нагласата им за включване в живота на класа. Колективно обсъждане на идеите и мероприятията за съвместна дейност на родителски срещи.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Класен ръководител и учител ПИГ, 23 ученици в първи клас, ученици от пети клас. Родители и близки от фамилията.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Учител в ПИГ.

Същност на добрата практика:

Практиката е свързана с утвърждаването на класа като общност и е обвързана с приобщаване на родителите към извънкласни дейности с децата.

През ноември 2015 г. чествахме Деня на народните будители с празник. За да го направим пъстър и разнообразен за децата, включихме и втора част – изработване на маска за Хелюийн съвместно с родителите и гостите. Така всички заедно – деца, родители, учители, гости развихрихме уменията и въображението си за съвместна дейност, а после се почерпихме с лакомства.

През декември 2015 г. в кампанията „Национална седмица на четенето“ проведохме маратон на четенето. В класа гостуваха родители, които четеха детската приказка „Различни колела“. Проведохме дискусия за постъпките на героите и стигнахме до идеята, че когато между хората има единство и взаимопомощ, те са спокойни, уверени и успешни. Основните цели на тази дейност бяха в класната стая да се утвърди атмосфера на взаимно уважение и взаимопомощ и да се насърчат децата към четенето в момент, когато се учат да четат.

Традиционният празник на буквите отбелязахме с интерактивен урок „Как химикалката тръгна на училище“. Първокласниците показаха знанията си за буквите и звуковете в българския език, подкрепени от петокласници, пред много гости – родители, представители на ръководството на училището, преподаватели в класа. Празникът продължи с кулинарен конкурс „Домашни вкусоти“. В него се включиха родители и други членове на семействата на първокласниците.

Част 3.

ДОБРИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПРАКТИКИ

5 - 12 клас

ПРОЕКТ НА УЧИЛИЩЕН СЪВЕТ НА ДЕЦАТА „ЗАЕДНО МОЖЕМ”

Албена Цветкова, СУ „Иван Вазов”, гр. Вършец

За автора:

Албена Георгиева Цветкова е старши учител по биология, ЗО и ИИТ в СУ „Иван Вазов” – гр. Вършец. Има V ПКС, ментор на училищния съвет на децата от 2010 г.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

Средно общообразователно училище „Иван Вазов”, гр. Вършец.

Целеви групи:

Обхваща ученици от 7-12 клас от училището, техните родители, педагози.

Необходими материали:

Цветен тонер за отпечатване, хартия (А3 и А4), дискове, награди, флумастери, химикали, картон.

Цели:

Превенция на ранните бракове и отпадането от училище сред ученици от ромския етнос на територията на община Вършец.

Резултати:

- Повишаване на обществената чувствителност по проблема чрез участието на представители на община Вършец и ромските лидери;
- Създаване на благоприятна училищна среда за активното включване на ромските деца в мероприятия и обучения;
- Превръщането на образованието в ценност за все по-широки слоеве от ромската общност;
- Променени нагласи сред деца и възрастни - представители на общността чрез промотиране на историите на успели и образовани ромски жени;
- Подобряване на комуникацията на учениците от двата етноса помежду им.

Методи и подходи:

1. Атрактивна среда – създаване на обстановка, предразполагаща към общуване и диалог, която да се ползва от деца и родители като начин за атрактивното провеждане на дейностите.

2. Използване на интерактивни методи и елементи на неформалното образование. Интерактивната среда засяга същността на взаимодействието между участниците чрез провокирането на активност, разчупването на стандартния модел, премахване на монотонността и скуката. Използването на интерактивни методи и техники позволява да се разчупи традиционната форма на поднасяне на информацията, да се активира потенциалът на всяко дете и родител, да се поощрява самостоятелното вземане на решение и поемането на отговорност, да има изработени ясни правила и екипност в работата.

Най-често използвани интерактивни методи: групова дискусия, изработване на общ проект, обсъждане, ролева игра, брейнсторминг, оценка на упражнения, дебат и др.

3. Специалните методи за социално-нравствено и цялостно личностно възпитание, които би следвало да доведат до придобиване на социален опит, включващ разбиране на хората, тълкуване на техните постъпки, размисъл за действията им, за нормите на поведение и реализацията на поведението в рамките на дадената общност.

Най-често използвани: разговор, аналитичен разговор (диалог); предявяване на индивидуални и групови изисквания, подбуждане, възлагане на ангажименти и задачи, групово вземане на решения и др.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Участие в част от дейностите като консултанти взеха г-н Ивайло Панов, ръководител на Ресурсен център и психолог, г-жа Евелина Георгиева – главен експерт „Образование и култура“ към община Вършец.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Проектът е финансиран от фондация „Партньори България“. Участие в реализирането на дейностите има ръководството на училището, класни ръководители, родители.

Същност на добрата практика:

Проектът обхваща поредица от дейности, свързани с разрешаването на един от основните проблеми сред ромските ученици – сключването на ранен брак по (или без) желание на самото дете и отпадането му от училище. При ромите е разпространено схващането, че на 15-16 годишна възраст момичетата са готови да сключат брак. Поради тази и други причини децата остават без образование и така са обречени на унизително съществуване като се препитават с временна работа през летния сезон (бране на билки и гъби). В основата на планираните

дейности е идеята, че ромската общност трябва да е активен участник в усилията за преодоляване на тази патриархална традиция. Необходимо е разбиране за това, че образованието ще даде шанс на момичетата за реализация, за по-добър и достоен живот.

Дейности:

Разяснителна кампания сред ученици и родители – брошури „Ранен брак и рискове” и прожекция на филма „Белите лястовици”

Разяснителната кампания е свързана със запознаване на целевата група с дейностите по проекта и рисковете от сключване на ранен брак.

Филмът разказва за това как студенти от ромски произход следват своите мечти. Така всички ще получат възможност да разберат за стипендиантската програма за желаещите да се обучават в медицински специалности и за ползата от доброто образование.

Проведен е и конкурс „Мис Василица 2016”

В него взеха участие осем момичета, които представиха своите таланти в различни области. Носителка на приза стана ученичка от 7 клас, спечелила журито с отлично декламаторско майсторство на стихотворението „По Василица”.

Семинар „Вход само за жени”. Къде да потърсим помощ? – Спешен телефон 116 111

Целта на семинара е да осигури на ромските момичета възможност да разговарят със свои връстници откровено по теми за любовта и брака, общуването между половете и повишаване на тяхната здравна култура. Това са теми табу в ромските семейства и единствената възможност на девойките да получат някаква информация по тези въпроси, е училището. Семинарът е проведен под ръководството на учител.

Анкетите „Моето бъдеще”.

Анкетите обобщават резултатите от двете проведени дейности и дават обратна връзка с какво и до колко те са допринесли за преодоляване на проблема. На базата на желанията на децата е създадено табло, посветено на Международния ден на майчиния език „Светът с различни думи” (на български и с превод на ромски език).

„КРИСТАЛНА ТОПКА“

Богдана Калъчева, СУ „Васил Левски“, гр. Карлово

За автора:

Богдана Калъчева е завършила специалност „Български език и английски език“ в ПУ „Паисий Хилендарски, гр. Пловдив, а след това и магистърска програма „Превод и интеркултурна комуникация“ в същото висше учебно заведение. От 2006 г. е учител по английски език в СУ „Васил Левски“, гр. Карлово. През 2013 г. придобива V ПКС, а през 2015 г. – IV ПКС в ДИПКУ при Тракийски университет, гр. Стара Загора.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

СУ „Васил Левски“, гр. Карлово.

Целеви групи:

Задачата е подходяща за ученици от всички възрасти (най-малките рисуват, а по-големите могат да използват различни програми за обработка на изображения и създаване на презентация/видео/филм).

Необходими материали:

За учителя: листчета с имената на всички деца от класа, компютър и мултимедия.

За учениците: лист хартия и принадлежности за рисуване или компютър с инсталирани подходящи програми за обработка на изображения и създаване на презентация/видео/филм.

Цели:

Основната цел е да допринесе за цялостното развитие на учениците като се даде възможност за изява на творческите, социалните и езиковите им способности. Следващата цел на задачата е да формира положителна нагласа към учебния труд.

Резултати:

Учениците откриват силните страни у другите, изграждат по-висока самооценка, разширяват езиковите си знания и умения (ако задачата се използва в часовете по език).

Методи и подходи:

Работа по проект, обсъждане, представяне.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

26 ученици от десети клас.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Не.

Същност на добрата практика

1. Всяко дете от класа изтегля името на свой съученик. Всички са предварително инструктирани, че изтегленото име трябва да бъде запазено в тайна.

2. След като всеки ученик има пред себе си листче с име, учителят разяснява, че всички трябва да помислят какъв ще бъде съученикът, чието име са изтеглили, когато стане на 30 години – ще има ли висше образование, какво ще работи, ще има ли свое семейство и деца, къде ще живее, какво ще обича да прави през свободното си време и т. н.

Дава се възможност за избор на представяне – мултимедийна презентация, кратко видео или филм, а за най-малките ученици или тези, за които ще е по-трудно да подготвят презентация, хартия и материали за рисуване.

Поставя се срок за изпълнение една седмица и се обявява, че задачата се счита за успешно изпълнена само, ако следва добрия тон и в представянето не присъства езикът на омразата.

3. В определения срок учениците представят подготвената информация по график като предварително информират учителя си, ако за часа ще е необходим компютър с мултимедия. Аргументират предположенията си за бъдещето на своя съученик и отговарят на въпроси.

Представянето винаги минава бурно. Първо, защото има елемент на изненада. Второ, защото представящ и представян влизат в особен диалог помежду си – диалог, какъвто може би не са имали до момента в училище. Представящият има цяла седмица, през която наблюдава и анализира своя връстник и се опитва да открие положителните му качества. После прави предположения за бъдещето му. Представяният от своя страна има възможността да се види през погледа на друг и да затвърди или преразгледа и преосмисли идеите, които има за силните си страни. Всичко изброено се случва на фона на много смях и забавление, породени от успешните или недотам успешните изображения, които учениците са създали.

Работата върху задачата и представянето на готовия продукт затвърждават атмосферата на уважение и доверие както между учениците в класа, така и

между учителя и класа. Всяко дете попада в центъра на вниманието и се чувства забелязано и оценено, а учителят се утвърждава пред учениците си като инициатор и организатор на нестандартни и забавни дейности.

За да бъде засилено въздействието върху учениците, е препоръчително учителят предварително да се запознае с всяка презентация/видео или рисунка и да бъде подготвен с възможно най-конкретни положителни коментари, които да покажат на ученика, че учителят познава работата му в детайли и оценява положението труд.

Описаната задача може да бъде адаптирана към разнообразни учебни ситуации и ученици от различни възрастови групи. Може да се използва в:

1. Часовете на класа (като част от гражданското образование на учениците);
2. Часовете по български език и литература (тъй като развива речевите и комуникативни способности);
3. Часовете по чужд език (развива речевите и комуникативни способности на учениците на съответния език и може да се съчетае с редица урочни единици от годишния тематичен план на учителя – „Изразяване на действия в бъдещето”, „Описание на външност и характер” и мн. др.);
4. Часовете по информационни технологии (тъй като изпълнението на задачата може да включва използване на различен софтуер);
5. Часовете по изобразително изкуство (тъй като изпълнението на задачата може да включва използване на различни техники на рисуване);
6. Не е изключено задачата да се използва и в други часове, когато учителят намери оригинален и практически приложим начин да я съчетае с преподаваното учебно съдържание.

С МОБИЛЕН ТЕЛЕФОН В ЧАС

Даниела Николова, СУ „Св. св. Кирил и Методий“, гр. Сливница

За автора:

Даниела Николова е с висше образование, специалност „Физика и математика“, II ПКС и следдипломна специализация „Организация и управление на образованието“. Има 25 години педагогически стаж.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

СУ „Св. св. Кирил и Методий“, гр. Сливница.

Целеви групи:

Ученици от 7-ми до 11-и клас.

Необходими материали:

Компютър, проектор и Wi-Fi.

Цели и резултати:

Предимствата на тези тестове:

- дават информация за това доколко е усвоен новият материал;
- активизират учениците;
- учениците са по внимателни в час, защото всеки се старее да се класира на първите места;
- участват всички ученици;
- по-свитите и пасивни ученици имат възможност за изява;
- всички резултати могат да бъдат записани и коментирани;
- в края на всеки месец поставям една обобщена оценка.

Методи и подходи:

Игрови метод. Игровите методи допринасят за активизиране на учениците, за повишаване качеството на знанията и уменията; за стимулиране на развитие на критичното и самокритичното мислене; за формиране на положителна мотивация и познавателни интереси, на положително

отношение към ученето и умствения труд; за стимулиране на съревнованието между учениците.

Метод на работа в малка група (приложението позволява отборна игра) – придобиване на колективни умения и навици; за формиране на отговорност, уважение и оценяване успеха на другия.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Моята практика споделих с колеги по математика от София-област под формата на открит урок. Идеята беше приета от повечето колеги. Но имаше и такива, които казаха категорично „не“ на мобилния телефон в час.

Същност на добрата практика:

С мобилен телефон в час – този въпрос навярно вълнува много учители, родители и ученици. Аз съм категорично „за“, стига той да бъде използван в полза на учебния процес. Ще представя една лесна за изпълнение идея, която в моите часове работи. Учител съм по физика и астрономия, предмет труден за всички ученици. За да се активизират те и да се повиши тяхното внимание в час, в края на всеки урок правя малък тест – игра. Този тест учениците го решават на мобилните си телефони. На тези, които нямат смарт телефони, а те са малко, им давам аз (уточнявам, че раздаваните от мен телефони са стари, които някои ученици вече не използват и сами пожелаха да ги оставят в кабинета. Единственото изискване е да могат да се свързват с интернет). Приложението, с което работя, е Kahoot. Учениците знаят за предстоящия тест и затова са по-внимателни през часа, за да могат да се справят по-добре и да се класират на първите пет места. Той е с избираеми отговори и съдържа теми от новия материал. Много често включвам логически и забавни въпроси, които допълнително ободряват учениците.

Например:

1. При гръмотевична буря първо виждаме, че светва, след това чуваме, че гръмва. Защо?

- а) очите са по-напред от ушите;
- б) светлината се движи по-бързо от звука;
- в) звукът се движи по-бързо от светлината;
- г) защото при буря винаги притъмнява.

2. Близо до Северния полюс се намира:

- а) леговището на бяла мечка;
- б) иглуто на ескимосите;
- в) изгубена шейна с кучета;
- г) южния магнитен полюс

СЪСТЕЗАНИЕ ЗА ДЕНЯ НА ЗЕМЯТА

Димка Борисова, СУ „Н. Й. Вапцаров”, с. Дреновец

За автора:

Димка Борисова е учител по Биология и ЗО. Завършила е ПУ „Паисий Хилендарски”, гр. Пловдив със специалност биология и химия. През 2000 г. придобива I-ва ПКС. Като учител има стаж вече 23 години. Работи в СУ „Н. Й. Вапцаров”, с. Дреновец, общ. Ружинци, обл. Видин.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

СУ „Н. Й. Вапцаров”, с. Дреновец, общ. Ружинци, обл. Видин.

Целеви групи:

Учениците са на възраст 10-13 години,

Необходими материали

- използват се редица илюстративни материали, триизмерни изображения;
- чертежи и схеми, които могат да бъдат променяни в реално време;
- богат набор от връзки към материали в използваната литература;
- солиден обем украшения;
- комплекти, съдържащи защитени обекти, растения и животни;
- кръстословици със заплахи за екологичното състояние на планетата, изработени от мен;
- игрословици, в които са кодирани редки растения и животни;
- подреждане на пъзели, изработени от мен;
- за моделирането – картони, лепило, ножици.

Цели:

- Основната цел е да се повиши екологичната култура на учениците;
- Да се включат в изработването на презентацията колкото се може повече ученици;

- Да търсят, подбират и редактират научна и екологична информация по темите;
- Да обогатят своите знания и да станат съпричастни по най-наболелите въпроси на нашия век, свързани с опазване на околната среда от замърсяване;
- Да се доведе до промяна в поведението на учениците;
- Да ги мотивира към природо съобразен начин на живот.

Методи и подходи:

Водещият подход е изследователският. Проблемният подход поставя ударението върху формулирането на проблема глобално затопляне, евристичният – върху откритието чрез прозрение, догадка, съобразителност, а изследователският – върху етапите на изследването (проблем, хипотеза, експеримент, резултат, анализ).

Ролята на учениците е подобна на виртуален „спасителен” отряд, пред който стои отговорната задача да спаси света от глобално затопляне. Те участват в събитието, формират го и поемат отговорностите и задълженията в тази ситуация.

Изработване на мултимедийна презентация за глобалното затопляне:

- активната роля в учебния процес се прехвърля върху ученика;
- за откриване, вместо за прочитане на материала.

Раздават се комплекти, съдържащи защитени обекти, растения и животни, които трябва да се подредят върху картата на България. В кръстословици са кодирани съществуващи заплахи, които разрушават национални и исторически паметници и унищожават биоразнообразието. Раздадени са и картони, в които са кодирани редки растения и животни.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Да. Колегите ми с желание се включиха при реализирането на практиката.

Същност на добрата практика:

Екологичното възпитание започва да се формира у учениците от най-ранна възраст. Колкото по-нестандартен и интерактивен е начинът на поднасяне на учебния материал, толкова той е по-интересен и запомнящ се.

Прилагала съм тази практика на ученици от 6-и и 7-ми клас, а и на сборни класове, разделени на отбори под формата на състезание за Деня на Земята.

I. Учениците се разделят на групи и обсъждат проблеми, свързани с глобалното затопляне.

Целта, която си поставиха учениците „спасителен отряд”, е да насочат нашето

мислене и да стимулират дейността ни към опазване на природата и към подобряване на качеството на нашата среда. За да участва един млад човек в дейност по опазване на околната среда, той трябва да осъзнава важността на проблема и да изгради отношение към заобикалящата го среда и към неговото собствено бъдеще.

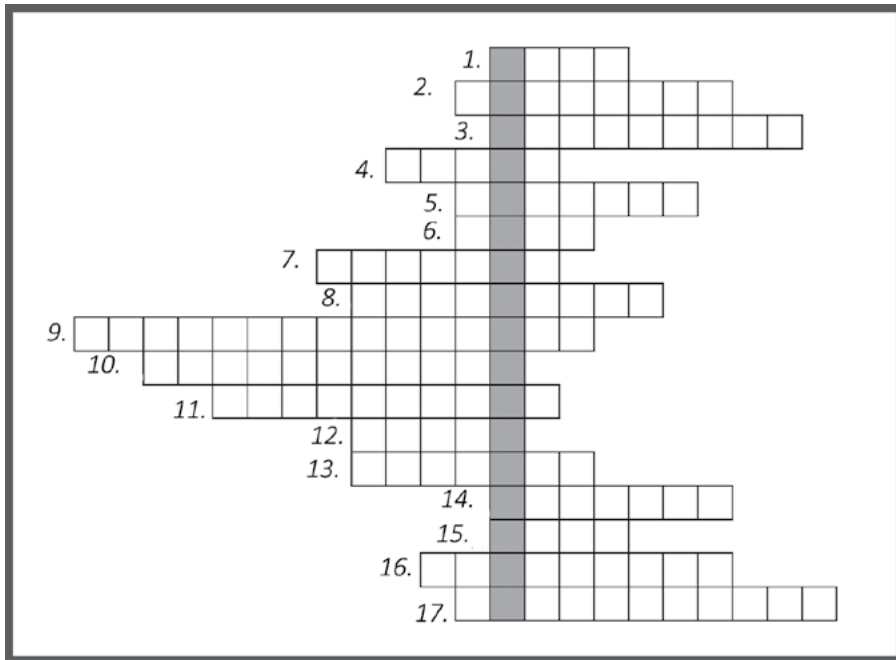
На учениците се дава възможност те сами да достигнат до резултатите, използвайки техния собствен метод и логика. Учителят напътства, помага и систематизира наученото.

II. Моделиране на кошчета за разделно събиране на отпадъци.

III. Учениците решават кръстословици, обобщаващи учебното съдържание до момента и в маркирано място получават екологични заплахи за планетата (киселинен дъжд, парников ефект, глобално затопляне).

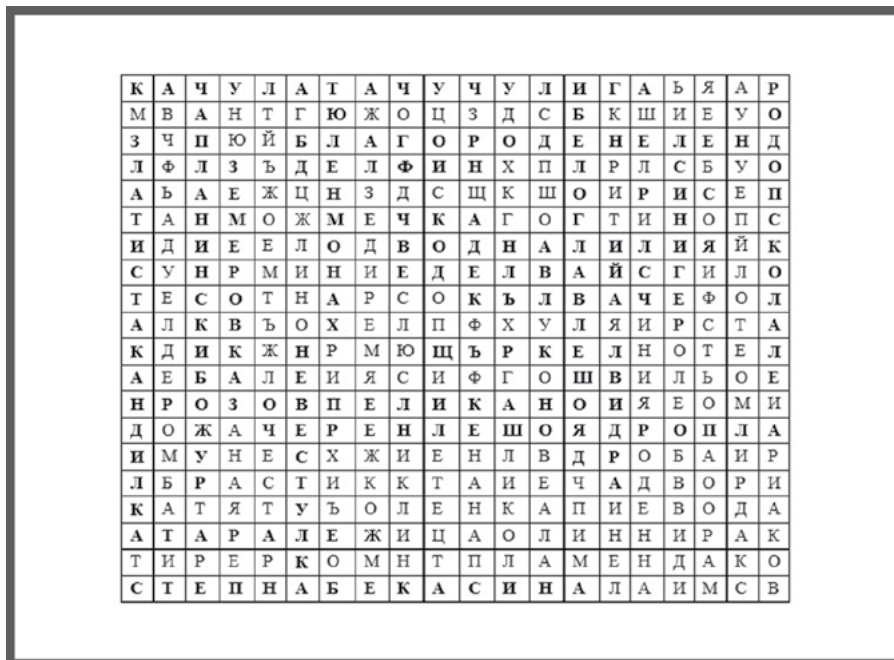
1. Едно от петте царства на Земята;
2. Органели, характерни само за растителната клетка;
3. Процес, при който поленът полепва по тичинковия прашец;
4. Най-просто устройството едноклетъчен организъм;
5. Организъм, живеещ върху или в друг организъм;
6. Размножителен орган при растенията;
7. Система от мероприятия за предпазване от заразяване с болестотворни микроорганизми;
8. Преминаването на веществата през различните хранителни звена;
9. Различие във външните белези между двата пола;
10. Процес, при който с участието на слънчева светлина, въглероден диоксид, вода и минерални вещества, се образуват органични вещества и се отделя кислород;
11. Хранително звено, което само си набавя органични вещества;
12. Стадий от развитието на насекомите;
13. Представител на клас Главоноги;
14. Процес на нарастване на тип Членестоноги;
15. Клетъчен органел, в който е записана наследствената информация на организмите;
16. Нетипичен полов процес, появил се за първи път при чехълчето;
17. Непряко развитие.

(Фиг. 1)

(Фиг. 1)

IV. На картони с игрословица по хоризонтала и вертикала са кодирани имена на застрашени от изчезване растения и животни. (Фиг. 2)

(Фиг. 2)

V. Върху картата на България трябва да се залепят снимки на растения и животни от Червената книга на България, според местообитанието им.

VI. Подреждане на пъзел със снимка на растение или животно от Червената книга на България, като в тях са кодирани послания за това как да се грижим и пазим природата.

ПРИБОБЩАВАНЕ ЧРЕЗ МАГИЯТА НА ТЕАТЪРА

Здравка Радева, Второ СУ „Проф. Никола Маринов“, гр. Търговище

За автора:

Здравка Радева е магистър и главен учител по български език и литература. Има дългогодишен опит като ръководител на театрална трупа.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

Второ СУ „Проф. Никола Маринов“, гр. Търговище.

Целеви групи:

Ученици от IX до XII клас.

Необходими материали:

Театрални костюми, аксесоари, технически средства – мултимедия, лаптоп, озвучителна техника

Цели:

Главна цел на обучението в театралната група е популяризиране на театралното изкуство сред най-младите и формиране у учениците на основни начални умения в сферата на словесно-изпълнителското изкуство и актьорското майсторство. Създаване на позитивна нагласа чрез общуване с езика на изкуството; възпитаване на подрастващите в толерантност и търпимост, повишаване интереса на училищната общност към извънкласните дейности.

Резултати:

В резултат на участието в ученическия театър се повиши интересът на учениците към литературата, историята, театъра, етнографията на България. Възпитаването на младото поколение в патриотичен дух, в уважение към историята и традициите на родния край успешно се съчета с мотивацията на учениците за участие в извънкласните дейности.

Методи и подходи:

Работа в екип, приобщаване на деца в риск, партньорство с културните институции.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Родители и учители.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Учители, музейни специалисти, актьори, библиотечни специалисти.

Същност на добрата практика:

В ателие „Театърът – сцена на живота“ във 2 СУ „Проф. Никола Маринов“, гр. Търговище участват ученици от гимназиален етап – от IX до XII клас. В репертоара на групата се включват постановки, поставящи универсални проблеми: взаимоотношенията между деца и родители, ролята на образованието, нравствените ценности на различните поколения, пътищата на успеха, силата на любовта и др.

Най-новата постановка „Да живеят приказките – за пораснали деца“ младите актьори представиха по повод 21 април – Световен ден на книгата и авторското право. Комичните ситуации, майсторската игра на участниците, костюмите и режисурата предизвикаха многократните аплодисменти и искрения смях на зрителите.

Пиесата „Пеперудите са свободни“ от американския драматург Ленард Герш ни провокира със своите силни послания за любовта и нейните повратности. Играта на учениците развълнува зрителите до сълзи – и от радост, и от болка.

С голям ентузиазъм младите актьори потърсиха себе си в съвременната пиеса „Петък 13“. Подбраха текстове, написани от ученици, музика, костюми, декори. Премиерата на постановката е включена в културната програма на община Търговище месец май, когато се провежда традиционният пролетен панаир и предизвиква интерес сред младите хора в града.

Ученическият театър е среда за съхраняване на националните ценности, за траен интерес към епохата на Възраждането, за изграждане на устойчиви морални добродетели. Представленията на младите театрали се посрещат с голям интерес не само в училището, но и в целия град. Особено въздействие оказват те и върху учениците, и върху зрителите в рамките на инициативата „Европейска нощ на музеите“. В Хаджи-Ангеловата къща, където се намира етнографската експозиция на Регионалния исторически музей Търговище, представихме комедията „Българи от старо време“ по повестта на Любен Каравелов.

Обучението в областта на театралното изкуство спомага за личностното израстване на учениците, които споделят отзиви за посетените спектакли, разсъждават върху проблеми и идеи на конкретния драматургичен текст. Ателие „Театърът – сцена на живота“ обучава младежите как да играят важна роля в своята общност, култивира ангажирани бъдещи граждани, уважаващи

човешките права и отговорности. По този начин може да бъде чуто гласът на младежта.

Театралното изкуство дава възможности за създаване на едно пространство, пренесено от реални житейски ситуации. Учениците осъзнават необходимостта от естествена и правилна реч и от прилагането ѝ в различни сфери на общуване според подбраните ситуации. В сравнение с техни съученици, които не са се занимавали с театър като извънкласни дейности, те показват по-добър успех като цяло; по-уверено се заемат с поставена задача; по-общителни са и по-креативни, чувстват се по-удовлетворени в училище и извън него.

По този начин се постигат целите на извънкласната дейност в ателие „Театърът – сцена на живота” – да се научим да знаем; да се научим да правим; да се научим да живеем заедно; да се научим да бъдем.

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ДИДАКТИЧЕСКИ ИГРИ В ОБУЧЕНИЕТО ПО МАТЕМАТИКА

Иванка Славкова, Пето СУ „Христо Ботев“, гр. Монтана

За автора:

Иванка Славкова е учител по математика и информационни технологии от 1986 г. Завършила е висшето си образование в ПУ „Паисий Хилендарски“. Има втора квалификационна степен като учител по математика. Интересува се от всякакви иновации и технологии в преподаването и педагогиката.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

Пето СУ „Христо Ботев“, гр. Монтана.

Целеви групи:

Ученици от прогимназиална степен – 11 г. - 14 г.

Необходими материали:

Учебници и сборници с необходимия дидактичен материал. Подходящи репродукции на снимки и картини. Подходящи текстове от стихотворения, афоризми и др. Канцеларски материали – картон, хартия, ножица, лепило и др. Компютър и мултимедия.

Цели:

Основна цел е подобряване на резултатите от обучението по математика.

Резултати:

Постигнатите резултати в най-общ вид са следните:

- Дидактическите игри представят сполучливо обратна връзка за нивото на знанията на учениците;
- Засилва се дълготрайността на наученото;
- Развива се и се засилва мотивацията на учениците;
- Създава се по-ведра и положителна работна среда;

- Предоставя се възможност за изява на обучаваните по един различен и нетрадиционен начин.

Методи и подходи:

Дидактическата игра изисква активното участие на учениците в нея, което я определя като интерактивен метод на обучение. Предложените игри са създадени от учителя и се играят от обучаваните след съответната инструкция – т. нар. инструктивен модел. Като отлична възможност за подобряване на резултатите от ученето се явява и конструктивният модел – когато учениците сами изработват дидактична игра. Като използвани методи и подходи могат да се посочат още създаването на обстановка и ситуация на състезателност и конкурентност, разнообразие, възможност за включване на ученици с проблеми в общуването и обучението, интегриране с познания по други учебни предмети. В повечето игри арбитърът е учителят, но учениците бързо и с желание се включват в същата роля.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

На първо място учениците, на които преподавам, колегите и ръководството, които ме подкрепят и осигуряват възможност за изява. Разбира се, като водещ ресурс бих посочила себе си.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Винаги съм имала подкрепата на училищното ръководство и колегите си.

Същност на добрата практика:

Отношението на учениците към математиката в периода 5-6 клас се характеризира с понижаване на нейната популярност. Добиването и отработването на основни математически знания и изчислителни навици е често еднообразна и неособено интересна, но важна дейност. Това изисква прилагането на различни нетрадиционни подходи към усвояването им. Един от най-успешните пътища за постигане на педагогическите цели е организацията на ефективна игрова дейност. За децата добре организираната игра облекчава преодоляването на трудностите, запазва и развива отношението към научаването на нещо ново като удивление, откритие, удовлетворение. На такива уроци се изработват умения за внимание, концентрация, самостоятелно мислене, любознателност, развива се фантазията, повишава се самочувствието на учениците, изработват се навици за групов и екипна работа. Умелото използване на подходящи дидактически игри води до успешна реализация на идеите за приобщаващо образование.

Реализирането на практиката премина през следните етапи:

- Проучване на теоретични постановки;
- Проучване на съществуващи практики;

- Изработване на подходящи дидактически материали;
- Реализация на вече изработените и проучени игри през учебната година;
- Описание и оформяне на наблюденията от проведената практика;
- Споделяне на практиката с колеги.

Адаптирани и реализирани бяха следните дидактически игри:

Математическо лото

Всеки ученик получава голяма карта със задания и множество малки карти със съответните отговори. Целта на играта е голямата карта да се покрие с правилните отговори от малките карти.

Методически забележки:

- Малките карти могат да се подберат така, че при подреждането им да се получи картина, дума, изречение или ако остават празни места да се направи съответстващата проверка.
- Играта може да се ползва в различни етапи на усвояване на знанията и носи голям потенциал.

Математическо домино

За игрите от този тип се изготвят четен брой карти, съдържащи формули, графики, чертежи, понятия, твърдения и т.н. Целта е те да бъдат свързани в своята логическа последователност. Побеждава този, който успее пръв да ги подреди. (Фиг. 1)

Свойства на степените	$(3 \cdot 4)^2$	$3^2 \cdot 4^2$	$4^2 \cdot 4^3$
4^5	$5^4 : 5^2$	5^2	$(7^2)^3$
7^6	$5^7 : 5^2$	5^5	$(3 : 5)^2$
$3^2 : 5^2$	4^{-1}	$\frac{1}{4}$	$\frac{4}{9}$

(Фиг. 1)

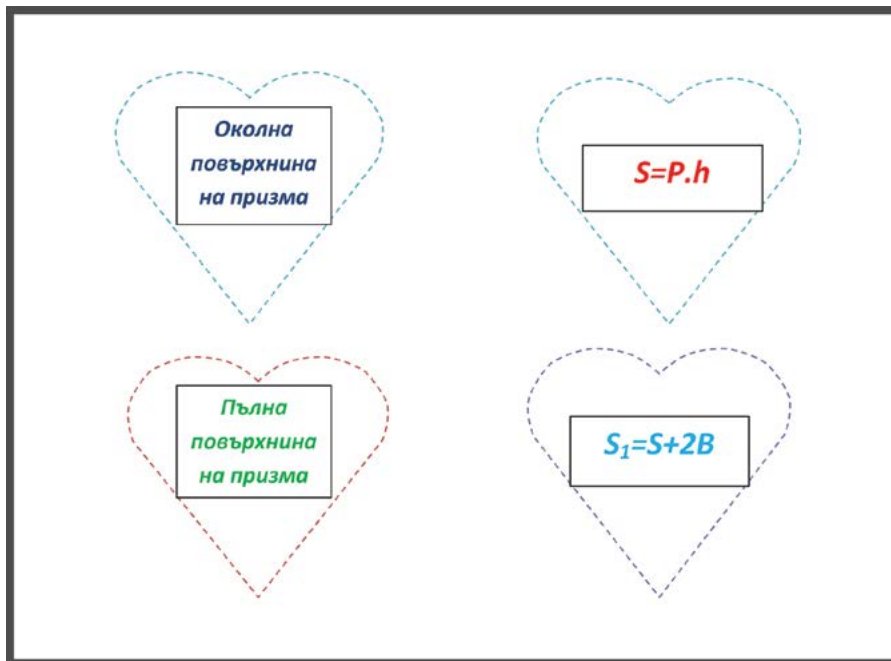
Методически забележки:

- Удачно е да се използва като форма на обобщение, преговор и затвърдяване на знанията, преди контролна или класна работа.

- От всяка група (отбор) е удачно да се избере арбитър – отлично справящ се ученик, който да следи за спазване на правилата.

Математически любовни двойки

Изготвят се четен брой карти. На едната карта от двойката е записано понятие, а на другата съответстващото му определение. Всички карти се обръщат с ненадписаната страна нагоре. Учениците играят по двойки. Първият изтегля две карти – ако образуват „любовна двойка“ ги отделя и има право на втори ход, ако не дава право на втория играч. Целта на играта е да се групират всички двойки понятия и техните определения. Побеждава този, който събере повече „любовни двойки“. Учениците трябва да помнят местоположението и съдържанието на вече използваните карти. (Фиг. 2)

(Фиг. 2)

Математически лабиринт

На учениците се предлага поредица от примери за пресмятане или други задания. По избрана форма на отговора се преминава към следващата задача, която трябва да се реши. Друг вариант е да се свържат със стрелки междинните отговори при решаването на дадена задача. Целта е да се получи правилна поредица от цифри или резултати и така да се излезе от лабиринта.

Познай думата.

На учениците се предлага поредица от задачи (пресмятане или преобразование на изрази). Подреждането на правилните отговори по зададено правило води до получаването на определена дума.

Методически забележки:

Играта има голям потенциал. От една страна се затвърждават знания, от друга учениците научават много нови термини, понятия и твърдения.

Игри - състезания

Оформят се отбори от ученици, които се състезават в решаването на математически задачи. Забавният момент е великолепен начин учениците да се мотивират за учебна дейност. Сполучливи са състезанията, изработени по шаблона на популярни телевизионни такива. „Стани богат” се превръща в „Бъди умен” или „Ключ от форт Боярд” става „Ключ към математиката” и т. н.

Сюжетни математически игри

На основата на подбран учебен материал се изработва сюжет „Откриване на съкровище”, „Приказна математика” или друго. Преодоляването на препятствия (математически задачи) е част от сюжетната линия, която води до желания успешен резултат.

Методически забележки:

Игри от посочения вид са особено обичани от учениците. Подходящи са най-вече в края на срока или учебната година. Те са особено сполучлив начин за преговор на изучения учебен материал. Могат да включват огромно разнообразие от задачи предложени по забавен и интересен начин. Възможно е да се провеждат извън класната стая.

ЕКИПНА РАБОТА, УВАЖЕНИЕ И ПОЛЗОТВОРНО УЧЕНЕ В КЛАСНАТА СТАЯ

Илда Христова, СУ „Д-р Петър Берон“, гр. Костинброд.

За автора:

Илда Христова е старши учител по БЕЛ в СУ „Д-р Петър Берон“, гр. Костинброд. Завършила е Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий“ през 1994 г.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

СУ „Д-р Петър Берон“, гр. Костинброд.

Целеви групи:

Ученици от 5-ти до 12-ти клас.

Необходими материали:

Класна стая, подвижна дъска, желание за резултатна работа.

Цели:

Основната цел е ограмотяване на учениците по интересен и ефективен начин, зачитайки тяхното лично достойнство! Запазване на българското във всичките му проявления и форми!

Методи и подходи:

Интерактивни, музикални, традиционни, нестандартни, групови, иновативни.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Ученици от 5-ти до 12-ти клас.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

Посещенията ми на семинари, обучения и натрупани професионални наблюдения.

Същност на добрата практика:

Моята добра практика е насочена към изграждане на екипна работа, уважение и ползотворно учене в класната стая на ученици от 5-и до 12-и клас.

Вече десетина години уча всички ученици на следните практически важни неща:

- да четат заедно текстовете в клас с цел преодоляване страха от четене пред публика;
- преодоляване на сричането;
- спазване на пунктуационните, интонационните и правоговорни особености на българския език;
- изразително и въздействащо четене с разбиране;

Резултатът за всички е положителен – учениците постепенно придобиват смелост да четат гладко, умерено и ясно на глас.

Другата добра практика е дружелюбната среда в класната стая:

Имаме бяла подвижна дъска, на която всяка седмица със старобългарски шрифт изписвам народни мъдрости, умни мисли на умни хора, за да събудя чувствата и размислите на моите ученици. Понякога ги обсъждаме и им правим морфологичен, синтактичен, пунктуационен и правописен анализ.

Цялата ни стая е в портрети, картини и карти на България, българската природа, българските будители, български забележителности и не на последно място – един ученик ми подари българското знаме, което също намери място в стаята.

Масите са подредени хоризонтално, по четири - пет, една до друга в три редици, с лице към дъската. Целта ми е децата да се сблизат, когато са в час, да обсъждат заедно.

От няколко години ги уча на разделно събиране на пластмасови капачки, които предаваме, за да помогнем на хора в нужда. Всеки носи 10-литрови бутилки, които пълним с капачки. В класната стая има театрални паравани, изобразяващи природата и стара българска къща, които създават традиционен български колорит, а зад тях складираме пълните с капачки бутилки.

Библиотечка с книги и списания, цветя и сувенири допълват уюта и спокойната атмосфера в клас.

Ученето на песни е също добра практика за сплотяване, уважение и добро настроение в часовете ми. Хоровото четене не е вредно – то е потребно! Става бавно, но има положителен ефект. Придава увереност и самочувствие.

Такава е моята многогодишна практика, създаваща у учениците ми спокойна и приятна обстановка за работа

НЕТРАДИЦИОННИТЕ РОДИТЕЛСКИ СРЕЦЦИ – СРЕЦЦИ НА ПРИОБЩАВАНЕТО

Йорданка Филева, Второ СУ „Проф. Никола Маринов“, гр. Търговище

За автора:

Йорданка Филева е главен учител по български език и литература, II ПКС, с голям педагогически опит, ръководител на извънкласни дейности, с представени добри педагогически практики на национално ниво.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

Второ СУ „Проф. Никола Маринов“, гр. Търговище.

Целеви групи:

Ученици в гимназиален етап.

Необходими материали:

Зала за провеждане на срещата, озвучителна техника, компютри, достъп до интернет, принтер и копирна машина, принтерна хартия, фотоапарат.

Цели и резултати:

1. Създаване на модел за партньорство в триадата класен ръководител – родители – ученици.
2. Промяна в нагласите на родителите към училището.
3. Постигане на реална положителна промяна в нивата на комуникация между членовете на училищната общност (класен ръководител – ученик – родител).
4. Формиране и усъвършенстване на житейски умения на членовете на училищната общност.
5. Осигуряване устойчивост и мултиплициране на модела, прилагане и постоянно разширяване на различни нива: клас – училище – други училища.
6. Осъществяване на екипна работа между класни ръководители, преподаватели, педагогически съветник, ръководство на училището, училищно настоятелство.

Методи и подходи:

Педагогика на сътрудничеството. Интерактивни модели за взаимодействие на класния ръководител с родителите. Индивидуален подход за развиване на способностите и талантите на всеки ученик.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Ученици, родители, учители, педагогически съветник, директор

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

С преподавателите на класа и с ръководители на извънкласни форми.

Същност на добрата практика:

Когато учениците ми постъпиха в новосформирания IX клас, в началото на втория учебен срок трябваше да проведе поредната родителска среща. Дълго обмислях как да направим заедно с тях така, че да представим пред родителите по по-нетрадиционен начин резултатите от нашия съвместен труд през първия срок. Нарекохме срещата си „Заедно”. Уточнихме отделните модули, проведохме своеобразен конкурс за водещи, съставихме сценария, изработихме красива покана за вечерта, погрижихме се за концертната зала, за техническото оборудване. Традиционното досадно изреждане на цифри за успеха и отсъствията на класа заменихме с компютърна презентация „Дневникът говори”, изготвена от ученичка. Назидателните констатации за това, колко е важно учениците да бъдат толерантни един към друг, защото те идват от различни класове и училища, заменихме с презентацията „Заедно” на друга ученичка – за спечелените награди в национални конкурси, за посетените театрални постановки и срещите с актьори, за работата по международни проекти, за колективното посрещане на Коледа и т.н

На самата среща учениците споделиха с родителите и учителите си много стихотворения, есета, разкази. Залата грееше от усмивки, когато две девойки изпълниха своя танц рокендрол. Дълго не стихваха аплодисментите след музикалните изпълнения – на пиано и солово пеене на други ученици.

Накрая водещите пожелаха „до нови срещи”, на никого не му се тръгваше, а още същата вечер във фейсбук учениците публикуваха снимки от срещата и написаха: „Най-яката родителска среща”, „Чакам с нетърпение следващата”, „Беше страхотно!”

Сценарий за провеждане на нетрадиционна родителска среща

Водещ: Добър вечер! Добре дошли на всички! Тази вечер ние, учениците от IX Б, ще бъдем домакини на нашата среща между ученици, учители и родители. Нарекохме я ЗАЕДНО, Защото знаем, че сме по-силни, когато сме заедно... Започнахме учебната година плахи, несигурни, тъй като не всички се познавахме. Сега вече

сме по-уверени и по-спокойни. Дойде и времето за равностметка. Как завършихме първия учебен срок – това ще разберем от презентацията на...

Водещ: Ние обичаме изкуството, защото сме уверени, че то ни прави по-добри. Обичаме поезията, обичаме музиката, обичаме да рисуваме, да танцуваме... Тази вечер сме подготвили нашата класова продукция. Ще чуете много стихотворения, есета, разкази. Ще ни видите в различна светлина.

Водещ: Времената се менят, променят се интересите и ценностите на хората. А дали мечтите на родителите ни са били като нашите? Своите мисли по темата за мечтите споделихме в нашите стихотворения и есета, които ще чуете.

Водещ: Ние искаме всичко да видим, всичко да чуем, всичко да опитаем, всичко да почувстваем. Понякога поведението ни е неконтролируемо, дори често правим някои неща, които никак не се нравят на възрастните. За нас това е ежедневие. Нещо напълно обикновено. И разбира се – всичко това е причина за конфликт с родители, учители, по-възрастни хора. Може би ще открием причините за това наше поведение в текстовете на нашите съученици.

Водещ: От името на родителите...

Водещ: Драги родители, уважаеми учители, нашата среща е към своя край... Когато си на 15 години, животът е сладък, но и сложен. Ние сме на границата между детството и младостта... И ако вие, нашите родители и учители, се опитате да погледнете света с нашите очи, ще ви бъдем признателни. Вярвайте ни! Ще успеем, защото сме ЗАЕДНО!

МЕДИЙНО ОБРАЗОВАНИЕ В УЧИЛИЩЕ

Катя Петкова, ЗПГ „Климент Тимирязев”, гр. Сандански

За автора:

Катя Петкова е старши учител по български език и литература в Земеделска професионална гимназия „Климент Тимирязев”, гр. Сандански. Завършила е българска филология в ЮЗУ „Неофит Рилски”. Преподава от 21 години.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

Земеделска професионална гимназия „Климент Тимирязев”, гр. Сандански.

Целеви групи:

Поканих всеки един ученик от нашето училище на събитие, на което представих мултимедийно историята на българската журналистика, както и интересни факти от чуждестранната. Не бях изненадана, че петнадесет ученици – на възраст 15 и 16 години, дадоха своето съгласие да изследваме заедно конструктивното и негативното влияние на медиите.

Необходими материали:

На училищните и личните лаптопи създадохме разнообразни продукти – статии, интервюта, аудиозаписи, клипчета, филми. Всички тях споделяхме в социалните мрежи. Единствено за мини изложбата от снимки на репортерите ни бяха необходими средства, за да заплатим на фотостудиото.

Цели и резултати:

Целите, които си поставих, бяха да се разбере, че медиите имат двоен ефект върху подрастващите. Да се разработи реалистичен поглед и критично мислене към съвременните медии у младите хора. Учениците да бъдат подготвени за обществения живот чрез: познания, които ще развият способността им да се комуникира; познаване на отрицателния и потенциално вредния ефект на медиите; създаване на изследователски умения; научаване как се интервюира; ефективно учене.

Опитът от реализираната практика убедително показва, че провежданите активности от учениците дадоха съществен принос за повишаване подготовката на младите хора за бъдещия им самостоятелен живот. Участниците – ученици, а и

аз, техният учител – постигнахме надграждане на знания и умения по роден език, литература, история, задълбочихме познанията си по гражданско образование, затвърдихме уменията си за работа в екип, усвоихме вземането на компромисни и групови решения, усъвършенствахме уменията си за вземане на интервю, а чрез средствата на съвременната техника – видео и аудио, фотография и писано слово – изразихме своето лично отношение.

Методи и подходи:

При реализиране на набелязаните дейности използвах разнообразни методи. Всички заедно установихме, че благоприятната работна атмосфера създава отлична комуникация между нас, стимулира ни за обмяна на идеи и създаване на творчески продукти.

Човешки ресурс за реализирането на практиката:

Приятел и съветник открихме в лицето на собственика на местната информационна агенция Sandanski1.com – Атанас Атанасов. Под негово ръководство се проведеха две работилници. Със същността на журналистическата професия, с нейните трудности и радости, ни запозна Кин Стоянов, популярен радио журналист от БНР. Тънкостите на графичния дизайн ни разясни господин Калин Иванов, специалист по реклама.

Сътрудничество с колеги или други организации за реализирането на практиката:

През цялото време на реализиране на дейностите бяхме подкрепяни от ръководството на нашата гимназия, което осигури благоприятна среда за работа, както и много важното за нас – спомогаше всеки ученик да бъде активен в съответствие с неговите лични интереси.

Същност на добрата практика:

Водена от желанието да споделя своите знания за медийното образование, а също така и да укрепя връзката учител - ученик, през учебната година реших да сформирам група от ученици, с които съвместно да изследваме конструктивното и негативното влияние на медиите в нашия живот. Поставих си за цел съвместно да се научим да филтрираме масата от новини, събития, които се генерират от вестници, телевизия, интернет. Смятам, че за да аргументират своя самостоятелна позиция по какъвто и да е било проблем, учениците трябва да развият уменията сами да създават свои медийни продукти – статии, интервюта, снимки, да влезнат в ролята на хората, отразяващи актуалното и интересното, да съпреживеят техните трудности, да изпитат творческо удовлетворение.

„БЪЛГАРСКО ВЪЗРОЖДЕНСКО УЧИЛИЩЕ В XXI ВЕК” – ПРЕПОДАВАНЕ В ЕКИП И УЧЕНЕ В ЕКИП – ВЗАИМОУЧИТЕЛНИЯТ МЕТОД В СЪВРЕМЕНЕН ВАРИАНТ.

УРОК ПО РОДОЛЮБИЕ

(Обобщение чрез състезание):

„Древни цивилизации по българските земи”

Маргарита Дочева, СУ „Георги Бенковски” – гр. Тетевен

За автора:

Маргарита Дочева-Иванова е старши учител по история и цивилизация в СУ „Георги Бенковски”, гр. Тетевен.

Наименование на организацията, реализирала добрата практика:

СУ „Георги Бенковски”, гр. Тетевен.

Целеви групи:

Гимназия, прогимназия. Практиката е проведена със седми клас.

Необходими материали:

Костюми, листове хартия, предварително подготвени брошури за урока

Същност на добрата практика:

В чест на 140 годишнината от Априлското въстание реших да реализирам една отдавнашна моя идея: да се опитам да припомня за полезния метод на взаимоучителното обучение, въведен през Възраждането в българското училище, при който по-големите и по-напредналите ученици помагали на даскала да учи „на четмо и писмо” малките и „начеващите”. В такива училища са учили и дейците на Априлската епопея, сред които и вождът на въстанието и наш патрон Георги Бенковски.

Цели:

Предизвикателство за мен бе да реализирам основните образователни и възпитателни цели:

- Да проверя дали е приложим и как действа в днешния век възрожденският взаимоучителен метод на обучение;
- Да проведе един „пробен изпит“ за проверка на готовността на учениците за национално външно оценяване, асоциирайки го с крайгодишния урок-изпит на Рада Госпожина от романа „Под игото“ на Иван Вазов.
- Да направя едно „намигване“ по отношение на нуждата повече млади хора да пожелаят да станат учители и процентът на мъжете сред тях да нараства!

Участници:

- учител - медиатор;
- ученици - учители (2 момчета от гимназиален етап);
- ученици от три паралелки - седми клас.

Ход:

Посрещане. Две момичета, облечени като древни тракийки, раздават свитъчета със здравец и послания на латински, ученик подарява направена от него брошура за урока.

Обръщение и въведение в урока от учителя - медиатор, представяне на другите участници в преподавателския екип (колегите - ученици) в ролята на учители и поверяване на по-нататъшното протичане на урока в техни ръце.

Въвеждащ кратък разказ на единия преподавател - ученик и отправяне на въпроси към учениците от 7 клас за обитателите на земите ни от праисторически времена с акцент върху неолитната епоха.

Поемане и осъществяване на екипната състезателна работа от другия преподавател-ученик:

- Пожелалите и избрани предварително да участват в състезателните екипи (по шест ученици от трите седми класове) се призовават да заемат местата си;
- Всеки екип избира говорител и писар;
- Отборите изтеглят жребий за една от цивилизациите, оставили трайни следи по нашите земи, от името на която ще се състезават.
- Поставят обозначителни табели „Древна Елада“, „Древна Тракия“, „Древен Рим“.

Задачи за изпълнение:

Първа задача: Работа с материални извори: от поставени на обща маса множество предмети (сувенири, брошури, книги и др.). Всеки екип избира тези, които свързва със „своята“ цивилизация, съставя кратък разказ въз основа на тях и говорителят го представя.

Приобщаващ акцент: ученици със СОП участват заедно с учителя в поставянето на предметите и ги обсъждат предварително.

Втора задача: Работа с писмени извори – показване на мултимедийния екран на автентични текстове като всеки състезателен екип трябва да анализира текст, който е свързан с една от цивилизациите на другите два екипа. Разпознаване за коя общност се отнася и каква информация съдържа.

Трета задача: Всеки екип наблюдава кратък артистичен етюд, разпознава и назовава историческите или митологични личности, участващи в тях.

Роли и загадки:

Превъплъщения в роли на истински или легендарни личности от античната история, свързани с нашите предшественици – траките.

Обобщаване резултатите от екипната работа, класиране на екипите.

Отправяне на въпроси и загадки към публиката.

Заклучителен етюд - загадка: танц на девойки, представящи скулптурните изображения в свещарската гробница.

Заклучителни думи на членовете на преподавателския екип.

priobshti.se

Център за приобщаващо образование
София 1527, бул. „Васил Левски“ 114, ет. 1
тел.: 02 870 20 63 | office@cie-bg.eu
www.cie-bg.eu